

Araştırma Makalesi/Research Article

KENT KONSEYLERİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK: TÜRKİYE KENT KONSEYLERİ BİRLİĞİ'NE ÜYE OLAN KENT KONSEYLERİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

RETHINKING CITY COUNCILS: AN ASSESSMENT ON CITY COUNCILS WHO ARE MEMBERS OF THE UNION OF CITY COUNCILS OF TURKEY

Çiğdem AKMAN

Dr. Öğretim Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, cigdemakman@sdu.edu.tr.
<https://orcid.org/0000-0002-1936-6884>

Başvuru Tarihi/Application Date: 16.04.2018

Kabul Tarihi/Acceptance Date: 18.12.2018

DOI: 10.30798/makuiibf.415858

Öz

Türkiye’de kent konseyleri ile ilgili birçok akademik çalışma bulunmaktadır. Google arama motorunda “kent konseyleri, pdf” şeklinde arama yapıldığında 39.500 sonuç çıkmaktadır. Bu kadar çok üzerinde durulan ve yazılan bir konu ile ilgili olarak yeni bir şeyler ortaya koyabilmek zor gibi görünse de çalışmada kent konseylerinin etkinliği ve etkileri, Türkiye Kent Konseyleri Birliği’ne üye olan kent konseylerinin görüşleri ile açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırma kapsamında görüşmelerin kent konseyleri başkanları veya genel sekreterleri ile yapılması planlanmıştır. Bu görüşmeler neticesinde çalışma, kent konseylerinin işleyişinde ortaya çıkan sorunları bir nebze de olsa tespit etmede ve çözüm üretmede katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kent Konseyleri, Yerel Yönetimler, Yönetişim, Katılım, Türkiye.

Abstract

There are plenty of academic studies about city councils in Turkey. There are 39,500 results when it is searched as “kent konseyleri, pdf” in Google search engine. Although it can be seen hard to produce new things in such a subject on which there are plenty of studies, it is tried to depict efficiency and effects of city councils by applying opinions of members of Union of Turkey City Councils. It is planned to interview with council presidents or general secretary of city councils in the scope of the research. As a result of these interviews, this study is aiming to contribute in detecting problems in mechanism of city councils and producing solutions as much as possible.

Keywords: City Councils, Local Governments, Governance, Participation, Turkey.

EXTENDED SUMMARY

Background

The idea of city councils was suggested during the Earth Summit organized by the United Nations (UN) in 1992 and its infrastructure was prepared within the context of Local Agenda 21. Turkey met Local Agenda 21 in 1996 in the Habitat II Conference organized by UN in Istanbul, and the Cabinet Decision in 1997 led the establishment of city councils. It was legalized with the Municipal Law Act No.5393 in 2005. Today, city councils are considered as an important tool for the development of local democracy, increase in participation, and providing governance. For this reason, the functioning of city councils is extremely significant.

Purpose

In this study addressing the city councils in Turkey, the significance and development of city councils, and especially how the administrators of city councils consider various problems that arise in its functioning are examined. The main question of this study is: “*What is the current situation and problems of city councils in Turkey?*” In that framework, the aim of the study is to reconsider city councils in Turkey by interpreting the results obtained through qualitative analysis. In this study, city councils are approached by three different aspects: local democracy and participation; the relationship between city councils and the municipality; and city councils and the budget problem. In accordance with the main question and sampling of the study, the relevant literature has been reviewed and various questions have been raised to be addressed to the city council governors, regarding service presentation regarding the purpose of its foundation; the level of competence of municipality and working groups; the comprehensiveness of city councils; the inclusion of all actors in the decision-making process; having the principal and practice beyond parties; accounting to the citizens in terms of functioning and action; the existence of web page; the recognition of city councils; having knowledge on city council regulations; the active participation in city councils; the adequacy of participation in city councils; the working systematicity between city councils and local governments; the cohesiveness of city councils; and the independent budget of city councils.

Method

In this study, Turkey City Councils Union having 86 members has been selected for sampling, however; only 44 city councils could be reached. The governors of city councils were contacted via telephone or email, and semi-structured interview was conducted. For telephone interviews, note-taking method was used. As the number of interviewees were high, instead of descriptive analysis, the common views of the participants, their yes/no answers to the questions, and some significant expressions were taken into consideration.

Findings

In this study, it was concluded that; the city councils had formed assemblies and working groups in different numbers and names; the city councils are regarded as an important tool for providing the notion of local democracy; their actions are in accordance with the purpose of their foundations; they have the principle and practice for working beyond parties; they do not use the local and national mass media, websites, and social media effectively; the recognition of city councils is low; there is adequate participation; the decisions taken in city councils being recommendations and having no cohesiveness do weaken the participation; and city councils should have their own budgets.

Conclusions

In this study, it was concluded that not everything was according to the aim of city councils in Turkey. In order to establish and solve the problems, local governors at local level, and central government at national level need to take responsibilities. In this framework, in order to solve problems between city councils and municipalities such as budget, legal entity, and sanction, city councils are required to be reconsidered, which will lead to some amendments in the current legal regulations.

GİRİŞ

Kent konseyleri, merkezi hükümet, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve meslek odaları gibi kent yaşamını doğrudan etkileyen yönetim yapılarının sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal dayanışma, şeffaflık, hesap verebilirlik, katılım ve yerinden yönetim gibi temel prensipler çerçevesinde kenti ortak akıl ve uzlaşa ile yönetmelerine imkân veren demokratik yapılardır (KKY, 4. Madde ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu, 76. Madde). Kent konseyleri Türkiye’de yerel düzeyde demokrasiyi, katılımı ve yönetimi harekete geçirmek için önemli bir araç olarak görülmüştür. Kent konseyleri yerel ihtiyaçların tespit edilmesi ve varsa sorunların çözülmesi için ortak akıl çerçevesinde faaliyet yürüterek belediyelerin yerel politikalarını etkilemek amacıyla kurulan yapılar olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Aslında kent konseyleri için kentin ortak yönetimine doğru bir anlayış değişikliği denilebilir.

2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu, ortak akıl ve uzlaşayı ifade eden yönetim yaklaşımı çerçevesinde merkezi hükümet ve yerel yönetimler dışındaki sivil toplum kuruluşları, meslek odaları, üniversiteler, siyasi partiler, sendikalar, noterler, kamu kurum ve kuruluşları, mahalle muhtarları ve diğer yerel aktörlerin yerel düzeydeki karar ve uygulamalarda yer alabilmesi amacı ile kent konseylerinin kurulmasının önünü açmıştır (5393 sayılı Belediye Kanunu, Madde 76). Kanuni düzenlemenin hemen ardından 2006 yılında Kent Konseyleri Yönetmeliği çıkarılmıştır. Ancak, Yönetmeliğe ilişkin yargı yoluna gidilmesi neticesinde 2009 yılında Yönetmelik yeniden düzenlenmiştir.

2006 yılı sonrasında kent konseyleri sayısı artmış ve pek çok önemli faaliyet yürütmüşlerdir. Ancak kent konseylerinde alınan karar ve görüşlerin hiçbir bağlayıcılığının olmaması, kendilerine ait bir bütçelerinin olmaması, kendi personelini istihdam edememesi, kendilerine ait mekânlarının bulunmaması ve bazı hususların belediye başkanlarının inisiyatifine bırakılmış olması kent konseylerinin işlevselliği açısından önemli sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Özellikle katılımı ve yönetimi teşvik eden yapılar olarak ortaya çıkan kent konseylerinde mevcut sorunlardan dolayı işlevselliğini çok fazla ortaya koyamadıkları görülmektedir. Literatürde de bu durum farklı yaklaşımlar çerçevesinde bir ya da birkaç kent konseyi ele alınarak analiz edilmiştir. Ancak geniş kapsamlı çalışmalara çok fazla rastlanmamaktadır.

Bu çalışmada öncelikle kent konseylerinin gelişimi ve işleyişi ile Türkiye Kent Konseyleri Birliği hakkında bilgiye yer verilmiştir. Ardından Birliğe üye kent konseylerinin yöneticileriyle yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak nitel bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında 44 kent konseyi yöneticisi ile görüşülmüş ve yerel demokrasi ve katılım, kent konseyleri ile belediye ilişkileri ve kent konseyleri ve bütçe sorunu açısından değerlendirme yapılmıştır.

1. BİR YEREL YÖNETİŞİM MODELİ OLARAK KENT KONSEYLERİ: GELİŞİMİ VE İŞLEYİŞİ

1992 yılında Brezilya Rio de Janeiro’da düzenlenen Birleşmiş Milletler (BM) Yeryüzü Zirvesi’nde “Gündem 21” başlıklı belge üzerinde uzlaşa sağlanmıştır. Bu belgede “sürdürülebilir kalkınma” temel ilke olarak benimsenmiştir. Bu amaçla “Gündem 21”; sürdürülebilir kalkınmanın uygulanabilmesinde devlet dışı aktörlerin de (özel sektör kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, vatandaşlar vd.) süreç içerisinde yönetime katılmalarının önemini vurgulamaktadır. Gündem 21’de yerel yönetim kuruluşlarının sürdürülebilir kalkınmaya ilişkin katılımcı eylem planlamasına yönelik olarak “Yerel Gündem 21” (YG 21) girişimlerinin başlatılması ve desteklenmesi kararı alınmıştır (Emrealp, 2010: 8; Erkul, 2015: 17; Soygüzel, 2015: 78).

1996 yılında İstanbul’da gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler HABITAT II “İnsan Yerleşimleri Konferansı” toplantıları sayesinde Türkiye YG 21 ile tanışmıştır (Emrealp, 2005: 23). YG 21 kapsamında Türkiye’de pek çok proje yapılmış, bu projeler esnasında da kent konseyleri inşa edilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda YG 21’lerin uygulanması ve geliştirilmesi ile birlikte oluşturdukları yönetim ağı vasıtasıyla BM Binyıl Kalkınma Hedeflerinin gerçekleştirilmesi ve konseylerin geliştirilmesi ve kapasitelerini arttırmaya yönelik desteklerin sağlanması ile ilgili önemli projeler yürütülmüştür (Soygüzel, 2015: 79). Bu

uygulamalardan elde edilen deneyim ile kamu sektörü, özel sektör ve sivil toplum ortaklığı geliştirilmiştir (Yıldırım ve Öner, 2003: 6).

Türkiye’de kent konseylerinin kökeni 6 Mart 1998 tarihinde gerçekleştirilen “Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin Teşviki ve Geliştirilmesi Projesi”ne dayanmaktadır. (Tosun ve Kızıltan, t.y.). YG 21, Türkiye’de yeni bir yerel yönetim modeli geliştirilmesini sağlamıştır. Ortaya konulan bu modelin merkezinde yer alan kent konseyleri; Türkiye’nin Katılımcı-Demokratik Yerel Yönetişim Modeli Olarak Dünyaya Armağanı olarak ifade edilmiş ve “Kentine Sahip Çıkma”, “Aktif Katılım” ve “Çözümde Ortaklık” ilkeleri bütünlüğünde şekillenmiştir (Emrealp, 2010: 9). YG 21 süreci, toplumun tüm kesimlerinin katılımına açık, farklı katılım mekanizmalarının olduğu ve yerel ortaklıkların önem kazandığı bir yönetim anlayışının oluşturulması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Dünya’daki ve Türkiye’deki Yerel Gündem 21 uygulamaları; her kentin koşulları, değerleri ve öncelikleri dikkate alınarak değişik yapılar ve yöntemler ile gerçekleştirilmektedir (Arar, 2002).

Dünyada katılımcılık, demokrasi ve ortak akıl gibi önemli değerleri bünyesinde barındıran yerel yönetim uygulamalarının en iyi örneklerinden biri olan Türkiye’deki kent konseylerinin kuruluş felsefesini anlayabilmek için Gündem 21, 5393 sayılı Belediye Kanunu (13. ve 76. Maddeleri) ve Kent Konseyi Yönetmeliği’nin irdelenmesi gerekmektedir. Kent Konseyi Yönetmeliği’nde kent konseyi: “Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrlik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmaları” olarak ifade edilmektedir (KKY, 4. Madde). 5393 sayılı Belediye Kanununda ise; “kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrlik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan” oluşumlar olarak tanımlanmaktadır (5393 Sayılı Belediye Kanunu, 76. Madde). Yönetmelikteki tanımlamada paydaşları bir araya getiren yönetim modeline vurgu yapılırken, kanunda ilkeler üzerinde durulmaktadır.

Kent konseyleri, katılımcı demokrasinin yerel düzeyde harekete geçirilmesini sağlayan ve kentleri sürdürülebilir bir geleceğe taşıyan “ortaklık modeli” (stakeholder) olarak yerelde çok aktörlü ve ortaklı bir yönetim tarzını ortaya çıkarmaktadır (Çukurçayır, Eroğlu ve Sağır, 2012: 124-125; Emrealp, 2005: 176). Kent konseyleri kent yönetimindeki bütün faaliyetleri izleyerek rapor oluşturup kamuoyuna sunulmasını, tartışma olanaklarının yaratılmasını sağlamaktadır. Böylece hem kentteki mevcut sorunların çözümüne hem de geleceğe yönelik politikaların yapımına katkıda bulunmaktadırlar (Görün, 2006: 168).

Yerel demokrasinin geliştirilmesi ve katılımcılığın artırılması için ideal bir model olarak sunulan kent konseyleri ile ilgili olarak Demirci (2010: 42-43): “Bu modelde amaç dışlanmış kişi ve grupların seslerini duyurabilecekleri bir platform oluşturmaktan ziyade uluslararası düzeyde belirlenmiş politikaların yerel düzeyde uygulamasını kolaylaştıracak yapılar oluşturmaya yardımcı olmaktır” şeklinde eleştirel bir tanımlama yapmıştır. Aynı zamanda kent konseylerinin hem bazı kişi ve gruplara fırsatlar sunduğunu hem de demokratik açıdan bazı problemler yarattığını belirtmiştir. Katılım başarısızlığı olarak da nitelendirdiği bu durumda yerel demokrasinin gelişmesi açısından kent konseyinden çok şey beklenmemesi gerektiğini vurgulamıştır.

YG 21 Programı çerçevesinde kent konseyi; kent meclisi, kent danışma meclisi, kent kurultayı, kent platformu gibi farklı şekillerde ifade edilmektedir. 5393 sayılı Belediye Kanunu ile kent konseyi tanımı yasal anlamda bir dayanak elde etmiştir. Böylece ortak bir tanımlamaya kavuşan kent konseyleri, kentte yaşayan tüm paydaşları bir araya toplamayı ve ortak akıl oluşturulmasını sağlamayı amaçlamaktadır (Pekeş ve Koçak, 2007: 132; Soygüzel, 2015: 83).

2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanununun 76. maddesi ile yasal bir nitelik kazanan kent konseyleri ile ilgili hükmün uygulanması amacıyla 8.10.2006 tarihinde Kent Konseyi Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Kent Konseyleri Yönetmeliğinin amacı; “kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım, yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir” (KKY, 1. Madde).

2006 yılında Yönetmeliğin bazı maddelerine kent konseylerinin demokratikleştirilmesi ve sivilleştirilmesi amacıyla Danıştay’da iptal davası açılmıştır. Açılan dava sonucunda Yönetmelik değiştirilerek yeniden yürürlüğe girmiştir. Kent konseyi yapısının sivilleştirilmesi amacıyla kent konseyi oluşumu için milletvekillerinin, belediye meclis üyelerinin ve il genel meclisi üyelerinin yer alması fıkrası kaldırılmıştır. Kent konseylerinde muhtarların temsil edilmesinde ise temsilci sayıları artırılması yönünde bir değişikliğe gidilmiştir. Kent konseyi başkanının ayrı bir organ olarak gösterilmesi, kent konseylerinin kurumsallaşabilmeleri için genel sekreterlik oluşturulması ve belediyeler aracılığıyla bütçe verilmesi yönetmelikte yapılan önemli değişikliklerdir (Çukurçayır, Eroğlu ve Sağır, 2012: 108-109). Belediye Kanununda da yerelde bulunan tüm paydaşların katılımları ile meydana gelen kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi hususunda belediyelerin yardım ve destek sağlayacağı ifade edilmiştir. Yerel düzeydeki paydaşları oluşturan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililer kent konseyi faaliyetlerine katılabilmekte ve görüş bildirebilmektedirler (5393 Sayılı Belediye Kanunu, 76. Madde). Kent konseyinin çalışma usul ve esasları belirtildiği gibi yönetmelik ile belirlenmiş ve yerel demokrasinin gelişmesine olanak sağlayacak bazı değişiklikler yapılmıştır.

Kent Konseyleri Yönetmeliği ile kent konseylerinin oluşumu, yönetim ilkeleri, organları, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları (2. Madde) belirlenmiş olmasına rağmen kent konseyleri farklı kentlerde farklı deneyimlerle yol alarak gelişmektedirler. İlgili yönetmeliğe göre kurulan kent konseyleri bir yandan “öğrenerek gelişen; geliştikçe de kentlerini ve hemşehrilerini güçlendiren” önemli oluşumlar haline gelirken diğer yandan bazı yapısal sorunlarla karşılaşmaktadırlar (Soygüzel, 2015: 90-91).

Kent konseyleri belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde oluşturulmakta ve belediye başkanının çağrısı üzerine kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmaktadır. Belediye başkanı, öncelikle toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçmektedir. Daha sonra ise, kent konseyi yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilmektedir (5. Madde). Kent konseylerinin görevleri doğrultusunda kentin sosyal tüm faaliyetlerine kentin paydaşları olan yerel yönetim, meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları dâhil edilmeye çalışılmıştır. Kent konseyinin oluşumuna bakıldığında da bu açıkça görülmektedir (Alodalı, Yolcu ve Sezgin, 2015: 282). Kent konseyi şu şekilde oluşmaktadır (KKY, 8. Madde):

- Mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi,
- Belediyenin içinde bulunduğu seçim bölgesi veya bölgelerinin milletvekilleri,
- Belediye başkanı veya temsilcisi,
- Sayısı 10’u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri,
- Meclis üye tam sayısının yüzde 30’unu geçmemek üzere, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından seçeceği temsilcileri,

- Meclis üye tam sayısının yüzde 30'unu geçmemek üzere, il genel meclisinin kendi üyeleri arasından seçeceği temsilcileri, belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan muhtarların, kendi aralarından seçecekleri en fazla 10 temsilci,

- Beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri,
- Varsa üniversiteden bir temsilci, birden fazla olması durumunda her birine temsilen bir üye,
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, baro, kooperatifler, birlikler, konuyla ilgili dernek ve vakıf temsilcileri,
- Kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisi katılmaktadır.

Kent konseyi; Genel Kurul, Yürütme Kurulu ve Meclisler ve Çalışma Gruplarından oluşmaktadır. Genel kurul, kent konseyinin en yetkili organıdır. En az beş kişiden oluşan yürütme kurulu genel kurulun gündemini tespit etmek ve genel kurul tarafından oluşturulan görüşleri ilgili belediyeye sunmak ve uygulamayı izlemekle yükümlüdür. Kent konseyleri, görev alanına giren konularda meclis ve çalışma grupları oluşturabilmektedir. Meclislerde ve çalışma gruplarında oluşturulan görüşler, kent konseyi genel kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere ilgili belediye meclisine sunulmaktadır (KKY, 9-12. Maddeleri). Kent konseylerinin görevleri ise şu şekildedir (KKY, 6. Madde):

- Yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrlik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak,
- Sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanmasını ve uygulanmasını sağlamak,
- Kente ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturmasına katkıda bulunmak,
- Yerellik ilkesi çerçevesinde katılımçılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek,
- Kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek,
- Kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak,
- Sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek,
- Sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak,
- Çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak,
- Kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak,
- Kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır.

2. TÜRKİYE KENT KONSEYLERİ BİRLİĞİ VE BİRLİĞE ÜYE KENT KONSEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Türkiye Kent Konseyleri Birliği, 2010 yılında Bursa Kent Konseyi tarafından yapılan “Türkiye Kent Konseyleri Buluşması” ile kurulmuştur. Buluşmaya 58 Kent Konseyi katılmış ve kent konseyleri ile ilgili önemli kararlar olarak sonuç bildirgesi imzalamışlardır. Sonuç Bildirgesi’nde “Kent konseyleri arasında eşit ortaklık ve dayanışma temelinde sürdürülebilir işbirliğinin geliştirilmesini hedefleyen, hemşehri hukukunu esas alan bir anlayışla; kentlerin potansiyelini harekete geçirmeye çalışan ve ülkemizin tüm kentlerinde iyi yönetişimin temel prensiplerine dayalı kent konseylerinin kuruluşuna öncülük eden bir işbirliği ağının

hayata geçirilmesi” kabul edilmiştir. Bu amaçla Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı’nın oluşturulmasına yönelik çalışmalar başlamıştır (Türkiye Kent Konseyleri Birliği, 2017).

Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı’nın tüzel kişiliğinin olmaması nedeniyle 2012 yılında Kent Konseyleri Derneği kurulmuştur. Kent konseylerinin de tüzel kişiliği olmadığı için Kent Konseyleri Derneği’ne, kent konseyleri adına sadece Kent Konseyi Başkanı ve Genel Sekreterleri üye olabilmektedir. (Soygüzel, 2015: 87). Dernek; “kent konseyleri arasında eşit ortaklık ve dayanışma temelinde interaktif ve sürdürülebilir bir iletişimin kurulması ve yürütülmesi ile bilgi ve deneyim paylaşımını esas alan, sürekli bir işbirliğinin sağlanması” amacı ile kurulmuştur. Derneğin merkezi İstanbul’dadır ve yurtdışında ve yurtdışında temsilcilik açabilme yetkisine sahiptir (Türkiye Kent Konseyleri Birliği, 2017). Ayrıca Birlik, yeni kent konseyi kurulmasını teşvik etmekte ve gönüllü olarak teknik destek sağlamaktadır (Soygüzel, 2015: 90).

Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı Türkiye’nin her yerinde kent konseylerinin kurulmasına katkı sağlayan bir sivil toplum ağıdır. Katılan kent konseyleri aşağıdaki politikaları benimsemektedir (Soygüzel, 2015: 87):

- Kent konseyleri arasında eşit ortaklık ve dayanışma temelinde sürdürülebilir işbirliğinin geliştirilmesini hedefler.
- Kent konseyinin iyi yönetişimin temel prensipleri doğrultusunda şeffaf, katılımcı ve hesap verebilir bir yapıda oluşması ve gelişmesine gayret ederler.
- Hemşehri hukukunu esas alan bir anlayışla kentlerin potansiyelini harekete geçirmeye çalışırlar.
- Bütün kentsel paydaşların yönetim ve karar alma mekanizmalarına aktif katılımını kolaylaştırır.
- Sürdürülebilir kalkınma ve kentsel gelişme vizyonuna uygun olarak hemşehrilik bilincinin oluşturulmasını savunurlar.

Kent Konseyleri İşbirliği ve İletişim Ağı tarafından her sene düzenlenen buluşmaya ev sahipliği yapan kent konseyi, bir sene sonra gerçekleştirilecek buluşmaya kadar Kent Konseyleri İletişim ve İşbirliği Ağı Dönem Başkanlığı görevini yürütmektedir. Ayrıca, Birlik tarafından ulusal ya da bölgesel ölçekli toplantılar ve ulusal ve uluslararası düzeyde lobicilik faaliyetleri yapılabilmektedir (Soygüzel, 2015: 87-90).

2.1. Araştırmanın Amacı, Örnekleme ve Yöntemi

Türkiye’deki kent konseylerini ele alan bu çalışmada, kent konseylerinin önemi ve gelişimi ile özellikle işleyişinde ortaya çıkan pek çok sorunun kent konseyi yöneticileri tarafından nasıl görüldüğü incelenmektedir. Çalışmanın temel sorusunu: “Türkiye’deki kent konseylerinin mevcut durumu ve sorunları nelerdir?” oluşturmaktadır. Bu çerçevede çalışmanın amacı; nitel analiz ile elde edilen bulguları çözümleyerek ve yorumlayarak Türkiye’deki kent konseyi yöneticileri açısından kent konseylerinin mevcut durumu ve sorunları üzerinden bir değerlendirme ile kent konseylerinin yeniden düşünülmesidir.

Araştırmanın evreni Türkiye’deki kent konseyleridir. Olanaklar açısından ve daha etkin çalıştıkları düşüncesinden hareketle örneklem olarak Türkiye Kent Konseyleri Birliği’ne üye olan kent konseyleri seçilmiştir. Birlik tarafından her yıl düzenlenen buluşmalarda kent konseylerinin gelişimi, sorunları ve çözüm önerileri üzerine konuşulmakta, bu da üye olan kent konseylerinin yeterli bilgiye sahip olduğunu düşündürmektedir. Türkiye Kent Konseyleri Birliği’ne üye olan 86 kent konseyine ulaşılmaya çalışılmış ancak 44 kent konseyi ile görüşülebilmektedir. Görüşmeler Mart-Mayıs 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın temel sorusu ve örnekleme çerçevesinde alan yazın incelenerek, kent konseyi yöneticilerine yöneltilmek üzere sorular hazırlanmıştır. Bu kapsamda; kent konseylerinin kuruluş amacına uygun hizmet sunumu, meclis ve çalışma gruplarının yeterlilik düzeyi, kent konseylerinin kapsayıcılığı, karar verme sürecine tüm aktörlerin dâhil olması, partiler üstü çalışma ilke ve pratiğine sahip olma, işleyiş ve

faaliyetlerde vatandaşlara karşı hesap verme, web sayfasının mevcudiyeti, kent konseylerinin bilinirliği, Kent Konseyi Yönetmeliği hakkında bilgi sahibi olunması, kent konseylerine katılımın etkinliği ve yeterliliği, kent konseyleri ve yerel yönetimler arasındaki çalışma sistematığı, kent konseylerinin bağlayıcılığı ve kent konseylerinin bağımsız bütçeye sahip olması gibi konuları içeren sorular yöneticilere yöneltilmiştir.

44 kent konseyine telefon veya mail yoluyla önceden hazırlanmış ortak sorular sorularak görüşme yöntemi kullanılmıştır. Mail ile ulaşılan kent konseylerine sorulara verdikleri cevaplar anlaşamadığında sorular tekrar sorulmuştur. Telefon ile yapılan görüşmelerde ise not alma tekniği uygulanmıştır. Görüşülen kişi sayısı fazla olduğu için betimsel analiz yerine çoğunlukla görüşmecilerin ortak görüşlerine ve sorulara verdikleri evet/hayır şeklindeki genel cevaplara yer verilmiştir. Çalışmanın bazı yerlerinde ise dikkat çeken bazı ifadeler aynen aktarılmıştır. Her kent konseyinden 1'er kişi ile görüşülmesi nedeniyle belirtilen görüşler; tüm kent konseylerini yansıtmayabilir ve bazı kişilerin düşünceleri zamanla değişiklik gösterebilir.

2.2. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

Türkiye Kent Konseyleri Birliği'ne üye olan kent konseyi yöneticilerinin görüşlerini ele alan çalışmanın bu kısmında, öncelikle kent konseylerine ilişkin genel bilgilere yer verilmiştir. Kent konseylerinin kuruluş yılı, amacı, meclis ve çalışma gurubu sayıları ve görüşülen yöneticilere ilişkin demografik bilgiler ele alınmıştır. Sonrasında kent konseyleri ile ilgili olarak yapılan alan yazın incelemesi neticesinde; yerel demokrasi ve katılım, kent konseyleri ile belediye ilişkileri ve kent konseyleri ve bütçe sorunu şeklinde üç önemli husus belirlenmiş ve bu açılardan değerlendirme yapılmıştır.

2.2.1. Araştırma Kapsamında Yer Alan Kent Konseylerine İlişkin Genel Bilgiler

Araştırma kapsamında görüşmelerin kent konseyleri başkanları veya genel sekreterleri ile yapılması amaçlanmıştır. Ancak kent konseyi başkanı veya genel sekretere ulaşılamadığında meclis başkanları veya üyeleri ve sekreterler ile görüşülmüştür. Araştırma kapsamında kent konseylerinde görüşülen kişilere ait bilgiler şunlardır:

- Kent Konseyi Başkanı: 15
- Kent Konseyi Eş Başkanı: 2
- Kent Konseyi Genel Sekreteri: 20
- Yürütme Kurulu Üyesi: 1
- Kadın Meclis Başkanı: 1
- Gençlik Meclisi Kurucu Yönetim Kurulu Üyesi: 1
- Kültür ve Sanat Meclis Üyesi: 1
- Sekreter: 3

Görüşülen kent konseylerinin başkanlarından 6'sı kadın ve 38'i erkektir. 31-40 yaş aralığında 7, 41-50 yaş aralığında 11, 51-60 yaş aralığında 17, 61 ve üzeri yaşında ise 9 kent konseyi başkanı bulunmaktadır. İlk ve orta öğretim mezunu 7, ön lisans mezunu 7, lisans mezunu 23 ve lisansüstü mezunu 7 kişidir. Kent konseyi başkanlarının %85'inin erkek ve %75'inin lisans ve üstü eğitim düzeyine sahip olduğu görülmektedir.

Kent konseyleri aynı ortak amaçları yerine getirmek için kurulmalarının yanı sıra kendilerine ait özel amaçlar da belirleyebilmektedirler. Bu özel amaçlar yaşanan yerin coğrafi, sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerine veya yöneticilerin vizyonuna ve kent konseyinin etkinliğine göre değişiklik gösterebilmektedir. Bu durumun da etkisiyle kent konseylerinin meclis ve çalışma gurubu sayıları da birbirinden oldukça farklı olabilmektedir. Aşağıda yer alan Tablo 1; görüşmelerden elde edilen bilgiler neticesinde oluşturulmuş ve araştırma kapsamında görüşülen kent konseylerinin adına, kuruluş yılına, amacına, meclis ve çalışma gurubu sayısına yer verilmiştir. Kent konseylerinin amaçlarının benzer ya da farklı olduğu, kent konseylerinin ortak

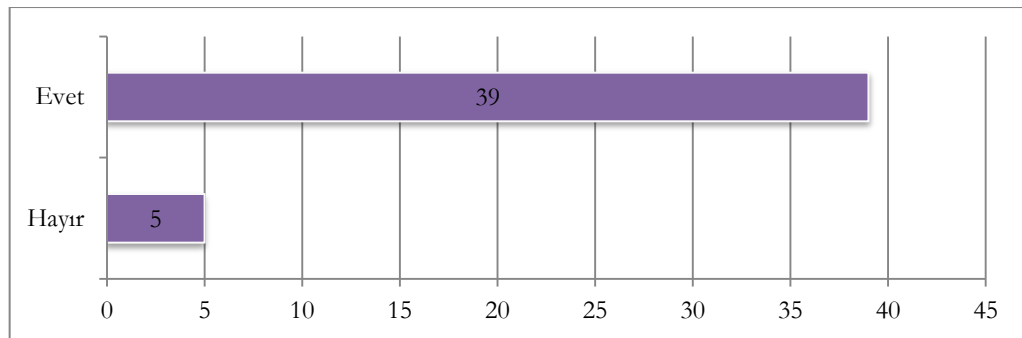
amaçlarında yer alan bazı hususların tekrarlandığı ve meclis ve çalışma grubu sayılarının değiştiği görülmektedir.

Tablo-1. Kent Konseylerine İlişkin Genel Bilgiler

Kent Konseyinin Adı	Kuruluş Yılı	Amacı	Meclis Sayısı	Çalışma Grubu Sayısı
Adalar Kent Konseyi (İstanbul)	2007	Kent konseylerinin ortak amaçlarına ek olarak Adalar yaşamında, Adalar vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, hak ve hukukun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma odaklı, yeni kamu yönetimi anlayışı ilkelerini ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışmak.	2	7
Adana Kent Konseyi	2000	Kent konseylerinin ortak amaçlarına ek olarak Adana'nın "Adana Kentli Haklar Bildirgesi"nde yer alan değerlere ulaşması için çalışmak. Adana'nın 21. yüzyıla ait eylem planını hazırlamak.	5	11
Adıyaman Kent Konseyi	2006	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	-	7
Afyon Kent Konseyi	2001	Kent konseylerinin ortak amaçlarına ek olarak yerel yönetim ağını güçlendirmek ve katılımcı bir sistem oluşturmak.	4	7
Akdeniz Kent Konseyi (Mersin)	2010	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	6	14
Alanya Kent Konseyi (Antalya)	2007	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	5	17
Ardahan Kent Konseyi	2010	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	4	4
Besni Kent Konseyi (Adıyaman)	2006	Kent konseylerinin ortak amaçlarına ek olarak yerel yönetimler ile etkin hareket etmek.	2	-
Beykoz Kent Konseyi (İstanbul)	2012	Kent konseylerinin ortak amaçlarına ek olarak kent sorunlarını belirlemek, vatandaşla iç içe olup kentin karar mercilerine tavsiye niteliğinde kararlar sunmak.	4	10
Bozcaada Kent Konseyi (Çanakkale)	2014	Kent konseylerinin ortak amaçlarına ek olarak Bozcaada'nın daha refah, mutlu ve kültürünü yaşatacak şekilde yaşamasını sağlamak ve imar ve çevre sorunlarını önlemek.	7	2
Burdur Kent Konseyi	2010	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	3	11
Bursa Kent Konseyi	2009	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	5	30
Canik Kent Konseyi (Samsun)	2009	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	5	12
Çanakkale Kent Konseyi	2004	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	6	18
Çankırı Kent Konseyi	2010	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	3	9
Çaycuma Kent Konseyi (Zonguldak)	2014	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	5	15
Çınarcık Kent Konseyi (Yalova)	2015	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	2	2
Devrek Kent Konseyi (Zonguldak)	2016	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	2	-
Efeler Kent Konseyi (Aydın)	2014	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	-	11
Eskişehir Kent Konseyi	2012	Kent konseylerinin ortak amaçlarına ek olarak birbirinden farklı bireylerin, grupların, toplulukların, kurumların birlikte ortak akıl ve gönüllülük anlayışıyla yaşadıkları kentlerin yerel yönetimlerine katkıda bulunmak, kentlilik bilinci oluşturmak.	2	9
Gaziantep Kent Konseyi	2007	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	4	-
Gebze Kent Konseyi (Kocaeli)	2012	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	4	15
Gölcük Kent Konseyi (Kocaeli)	2009	Kent konseylerinin ortak amaçlarına ek olarak yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaşmasını sağlamak.	-	-
Gümüşhane Kent Konseyi	2006	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	1	-

Tablo 1'in devamı...				
Kent Konseyinin Adı	Kuruluş Yılı	Amacı	Meclis Sayısı	Çalışma Grubu Sayısı
Halfeti Kent Konseyi (Şanlıurfa)	2015	Kent konseylerinin ortak amaçlarına ek olarak kentin aktörlerini bir araya getirerek kent ile ilgili kararların alınma sürecinde daha aktif rol almalarını sağlamak.	3	
İnegöl Kent Konseyi (Bursa)	2008	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	4	9
Kahramanmaraş Kent Konseyi	2007	Kent konseylerinin ortak amaçlarına ek olarak kentte yaşayan yaşlılar, kadınlar ve gençlerin sorunlarını çözmek.	3	-
Karesi Kent Konseyi (Balıkesir)		Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	3	12
Kars Kent Konseyi	2006	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	4	15
Kastamonu Kent Konseyi	2006	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	3	4
Kepez Kent Konseyi (Antalya)	2010	Kent konseylerinin ortak amaçlarına ek olarak yönetim ağını genişletmek, demokratikleşmeyi desteklemek ve BM Binyıl Kalkınma Hedeflerini gerçekleştirmek.	3	11
Karabük Kent Konseyi		Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	3	-
Kilis Kent Konseyi	2007	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	4	-
Konak Kent Konseyi (İzmir)	2010	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	4	6
Kozan Kent Konseyi (Adana)	2009	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	2	7
Mardin Kent Konseyi	2011	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	3	8
Mersin Kent Konseyi	2015	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	3	8
Nazilli Kent Konseyi (Aydın)	2009	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	5	8
Orhangazi Kent Konseyi (Bursa)	2014	Kent konseylerinin ortak amaçlarına ek olarak kent bilinci oluşturmak ve sorunlara yardımcı olmak.	2	10
Pendik Kent Konseyi (İstanbul)	2005	Kent konseylerinin ortak amaçlarına ek olarak sosyo-kültürel yönden canlı, sağlıklı, temiz bir çevreye sahip ve insana önem veren bir kent olmak.	4	10
Rize Kent Konseyi	2007	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	3	-
Silifke Kent Konseyi (Mersin)	2005	Kent konseylerinin ortak amaçlarına ek olarak doğal, kültürel ve tarihi değerlere sahip çıkmak, ihtiyaçlara yönelik projeler üretmek, kentlilik bilincini yerleştirmek, kültürel kimliğe sahip çıkmak ve çağdaş bir kent olmak.	4	12
Ortahisar Kent Konseyi (Trabzon)	2014	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	4	8
Uşak Kent Konseyi	2006	Kent konseylerinin ortak amaçlarına sahiptir.	5	14

Çalışma kapsamında “Kent konseyleri kuruluş amacına uygun hizmet etmekte midir?” sorusu sorulmuştur. Görüşmeye katılanların yaklaşık %90’ı amaçlarına uygun olarak faaliyetlerini yürüttüklerini ve yürütmeye devam edeceklerini ifade etmişlerdir (Grafik-1).

Grafik-1. Kent Konseylerinin Kuruluş Amacına Uygun Hizmet Sunumu

Kent Konseyleri Yönetmeliği'nde meclisler ve çalışma grupları: “Kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere kent konseyinin görev alanlarında, yönetim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapılar” şeklinde tanımlanmıştır. Tablo 1’de görüldüğü üzere, bazı kent konseylerinin hiç meclisi veya çalışma grubu bulunmamaktadır. Bursa Kent Konseyi’nin ise; 5 adet meclisinin ve 30 adet çalışma grubunun olduğu görülmektedir. Kent konseyleri çoğunlukla Kadın Meclisi, Gençlik Meclisi, Çocuk Meclisi, Yaşlı ve Emekliler Meclisi ve Engelli veya Engelsiz Meclisi kurmaktadır. Bazı kent konseylerinin ise Mahalle Meclisleri oluşturdukları görülmektedir. Örneğin, Çanakkale Kent Konseyi 7 mahalle için Mahalle Meclisi kurmuştur. Kent konseylerin bilinirliğinin ve katılımın artması açısından mahalle meclisleri önemli yapılarıdır. Yabancılar Meclisi, Kültür ve Sanat Meclisi, Çevre Meclisi ve Spor Meclisi gibi farklı meclisler de oluşturulmuştur. Kurulan meclisler kentlerde ortak aklın oluşturulmasını sağlaması açısından önemli olabilir.

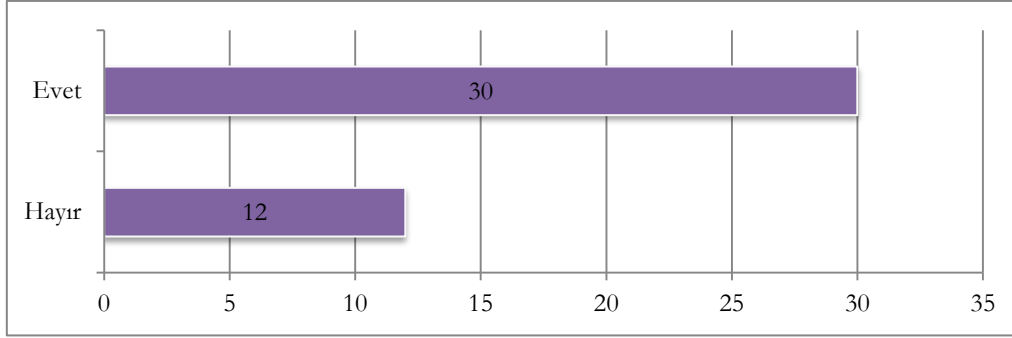
Kent konseylerinin eğitim, sağlık, tarih, kültür, sanat, çevre, turizm gibi birçok alanda faaliyet gösteren çalışma grupları bulunmaktadır. Kent konseyleri, vatandaşların talep ve ihtiyaçlarına ve kentin coğrafı, sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerine uygun olarak farklı isimlerle çalışma grupları oluşturmuşlardır. Aşağıdaki Tablo 2’de kent konseyi bünyesinde kurulan çalışma gruplarından bazılarına yer verilmiştir.

Tablo-2. Kent Konseyi Bünyesinde Kurulan Çalışma Grupları

Çalışma Grupları
– Turizm Çalışma Grubu
– Kadın, Çocuk ve Aile Çalışma Grubu
– Çevre Sağlığı, Doğayı Koruma, Tarım ve Hayvan Hakları Çalışma Grubu
– Kentlilik Bilinci Çalışma Grubu
– İmar Planlama, Kent Mobilyaları, Peyzaj Çalışma Grubu
– Ekonomik ve Kalkınma Araştırma Grubu
– Sosyal İşler Çalışma Grubu
– Sağlık, Doğal Afetler Çalışma Grubu
– Tarih, Kültür ve Sanat Çalışma Grubu
– Eğitim Çalışma Grubu
– Mahalle Çalışma Grubu
– Fotoğrafçılık Çalışma Grubu
– Resim Çalışma Grubu
– Emekliler Çalışma Grubu
– Muhtarlar Çalışma Grubu
– Spor Çalışma Grubu
– Afet ve Acil Durum Çalışma Grubu
– Unutulmaya Yüz Tutmuş El Sanatları Çalışma Grubu
– Genç Girişimciler Çalışma Grubu
– Kalkınma Çalışma Grubu
– Bilişim Teknolojileri Çalışma Grubu
– Hemşehri Dernekleri Dayanışma Çalışma Grubu
– Hayvan Hakları Çalışma Grubu
– Madde Bağımlılığı İle Mücadele Çalışma Grubu
– Sanayi ve Ticaret Çalışma Grubu

Çalışma gruplarının isimlerine bakıldığında genellikle eğitim, sağlık, ekonomi, çevre, turizm, tarih, kültür ve el sanatları gibi alanlar ile ilgili olduğu görülmektedir. Bir kent konseyinde meclis veya çalışma gruplarının sayıca fazla olması kent konseylerinin etkin olduğunu göstermemektedir. Faaliyet sayısı ve yapılan faaliyetlerin ne kadar kişiye ulaştığı daha doğru bir ölçüttür.

Çalışma kapsamında “Meclis ve çalışma gruplarımız yeterli mi?” sorusu sorulmuştur (Grafik-2). Araştırmaya katılanların %70’i meclis ve çalışma grupları sayısını yeterli görürken, %30’u yetersiz görmektedir. İki adet kent konseyi (Efeler ve Gölcük Kent Konseyi) ise bu soruya cevap vermemiştir.

Grafik-2. Meclis ve Çalışma Gruplarının Yeterlilik Düzeyi

Yetersiz olduğunu düşünen kent konseylerine hangi meclis ve çalışma gruplarının oluşturabileceği de sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplar şu şekilde özetlenebilir:

- Adıyaman Kent Konseyi; çalışma gruplarının yeterli olduğunu, ancak birkaç tane meclisin kurulmasının iyi olacağı yönünde bir görüş belirtmiştir.
- Bozcaada Kent Konseyi; yeterli bulmamış ve şarapçılık, bağcılık, sağlıklı yaşam ile ilgili çalışma gruplarının oluşturulabileceğini ifade etmiştir.
- Canik Kent Konseyi; emekliler için bir grubunun oluşturulabileceğini ifade etmiştir.
- Çanakkale Kent Konseyi; önemli olanın çok fazla çalışma grubu kurulması olmadığını, etkin ve verimli olması gerektiğini belirtmiştir.
- Çınarcık Kent Konseyi; engelli meclisi kurmak istediklerini ifade etmiştir.
- Halfeti Kent Konseyi; turizm ve tarım ile ilgili çalışma grupları oluşturmayı düşündüklerini belirtmiştir.
- Karesi Kent Konseyi; çocuk meclisi, sürdürülebilir kalkınma hedefleri ve iş güvenliği ve sağlığı çalışma grubu oluşturulması gerektiğini ifade etmiştir.
- Kilis Kent Konseyi; çalışma gruplarının olmadığını ve birçok konu ile ilgili kurulabileceğini ifade etmiştir.
- Rize Kent Konseyi; çocuk meclislerinin eksik olduğunu ve çalışma gruplarının da arttırılabileceğini ifade etmiştir.

Meclis ve çalışma gruplarının az veya çok sayıda olmasından ziyade etkin olup olmadıklarının daha önemli olduğu açıktır. Yukarıda meclis ve çalışma gruplarının sayısını yetersiz gören kişilerin fikirlerinden de anlaşılacağı üzere her kent konseyi kendi kentine özgü ihtiyaçlara, taleplere ve deneyimlerine dayanarak farklı önerilerde bulunmuştur. Meclis ve çalışma grupları ile ilgili tek bir reçete olmaması kent konseylerinin öğrenerek geliştiğini göstermektedir.

2.2.2. Yerel Demokrasi ve Katılım Açısından Değerlendirme

Yerel yönetimler demokrasinin tabandan tavana yayılmasını sağlayan önemli kurumlardır (Pustu, 2005: 124). Yerel yönetimlerde demokrasi olmadan ulusal düzeyde demokrasinin olması mümkün değildir (Pustu, 2016: 103). Çünkü yerel yönetimler gerçek anlamda halk katılımını sağlayan, yönetenlerin danışmaya önem verdiği ve seçmene karşı hesap verme sorumluluğu olduğu yapılar olarak görülmektedir. Toplumun demokratikleşmesini sağlayabildikleri için yerel demokrasiler olarak ifade edilmektedirler (Pustu, 2016: 99-101).

Yerel demokrasi kavramının yeterli ve tek bir tanımlamasını yapmak oldukça zordur. Halkın yönetimi ve gücün doğrudan veya dolaylı şekilde kullanıldığı yönetim şekline demokrasi denmektedir. Yerel yönetimlerin katılım, etkinlik, demokrasi ve özgürlük gibi ilkelerle açıklanması yerel yönetimleri demokrasinin önemli bir koşulu haline getirmiştir. Bu etkiler kavramın yerel demokrasi olarak tanımlanmasını sağlamıştır (Görmez, 1997: 67-69). Aslında yerel demokrasi ile yerel demokratik değerler, demokratik yerel yönetim ile de yönetim süreci ve işleyişinin demokratikliği üzerinde durulmaktadır (Pustu, 2016: 102).

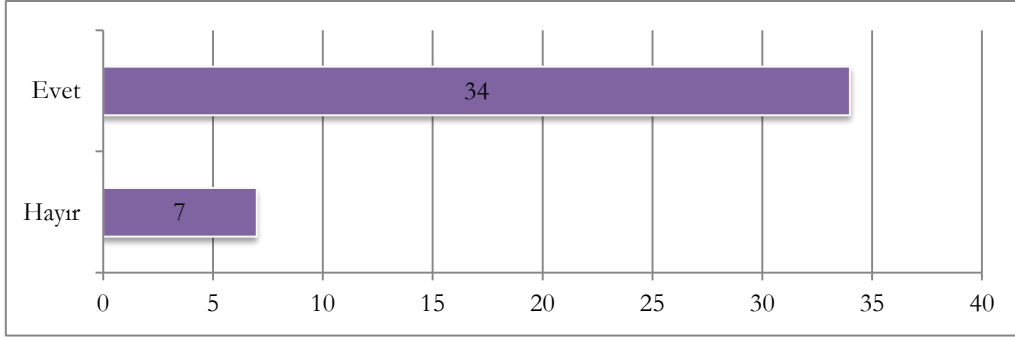
Yerel düzeyde demokratik kültür ne kadar güçlü oluşturulabilirse, yerel demokrasi de o kadar güçlü olabilir. Yani, yerel demokrasinin var olabilmesi ve yaşaması için yerel yönetimlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bunun için de etkin katılımın olması gerekmektedir (Görmez ve Altınışık, 2011: 36-37; Yaylı ve Pustu, 2008: 153). Kent konseyleri de bunu sağlayabilecek oluşumlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çalışma kapsamında “*Yerel demokrasinin gelişmesinde kent konseylerinin rolü nedir?*” sorusu sorulmuştur. Yerel demokrasinin gelişmesinde kent konseylerinin rolü açısından özellikle kent konseylerinin yerel demokrasinin olmazsa olmazı olduğunun altı çizilmiştir. Bu ifade dışında en sık kullanılan ifadeler şu şekilde özetlenebilir:

- Yerelde çoğulcu demokrasinin gelişmesi,
- Yerelde hemşerilik hukukunun ve bilincinin gelişmesi,
- Çok ortaklı yönetim anlayışının benimsenmesi,
- Görüş farklılığının artması ve farklı fikirler içerisinde en yararlı olanın çıkarılması yani ortak akıl üretilmesi,
- Sadece seçilmişlerin değil seçenlerin de yönetimde söz sahibi olabilmelerini sağlaması,
- Kentin kültürel, sosyal yapısının yükseltilmesi ve kent belleğinin oluşturulması,
- Kent konseylerinin parti üstü kurumlar oldukları için alınan kararların bütün kurum ve kuruluşlarca dikkate alınması,
- İktidar ve muhalefet arasında köprü vazifesi görmesi,
- STK’ların etkinliğini üst seviyeye çekerek toplumu bilinçlendirme yönünde adımlar atılması.

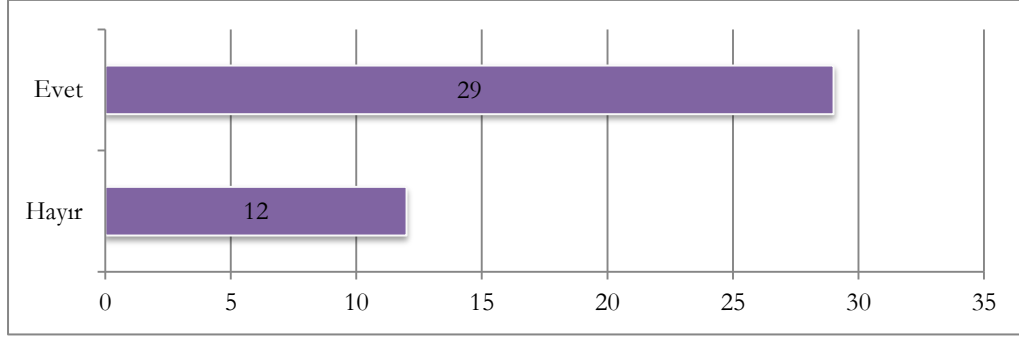
Görüşmeye katılanlar “kent konseyi ne kadar etkin ise, yerel demokrasi de o yönde olumlu gelişecektir” görüşünü paylaşmaktadır. Bazı kent konseyleri partiler üstü bir yönetim anlayışı benimsediği için yerel demokrasinin gelişmesinde öncü bir rol oynadıklarını belirtmiştir. Fakat yerel yönetimlerin kontrol istemleri olduğu kent konseylerinin de mevcut olduğu ortaya çıkmaktadır. Kent konseyleri, yerelde yönetim anlayışının güçlendirmesi adına kurulsun da büyük bir inisiyatif yerel yönetimlere bırakılmıştır. Kent konseyinin belediye teşkilatı olan her yerde kurulması ibaresinin olması, kent konseylerinin mali kaynağının belediyelerce sağlanması, kent konseylerinde alınan kararların belediye meclislerinde görüşülmesi hususuna meclis üyelerinin görevleri arasında yer verilmemesi ve kararların mecliste görüşülüp görüşülmediğinin denetlenmemesi kent konseylerinin belediye yönetimlerinin bir uzantısı olduğunu ifade eden görüşler belirtilmesine neden olmaktadır (Önder ve Güler, 2016: 883).

“*Katılımcı ve çoğulcu demokrasi bağlamında Kent Konseyleri yeterince kapsayıcı mı?*” sorusuna görüşmeye katılanların yaklaşık %85’i evet cevabını vermiştir (Grafik-3). Bazı kent konseyleri bu durumun il ve ilçe bazında değişebileceğini ifade ederken bazıları kent konseylerinin teoride kapsayıcı olduğunu fakat uygulamada kapsayıcılığının az olduğunu ifade etmiştir. Kent konseylerinin daha etkin bir şekilde güçlendirilmesi gerektiğini ifade eden kent konseyleri de bulunmaktadır. Bursa Kent Konseyi kendisini bu konuda örnek olarak göstermiştir. Yaptıkları faaliyetler ve oluşturmuş oldukları meclisler ve çalışma grupları gerçekten de bu konuda model alınabileceklerini göstermektedir.

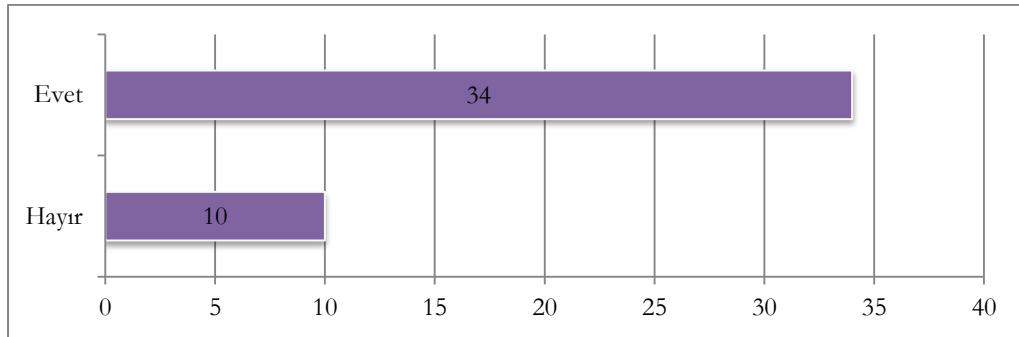
Grafik-3. Kent Konseylerinin Kapsayıcılığı

Görüşmeye katılanların %70'i "Kent konseyleri karar verme sürecinde azınlıkta kalan görüşleri yansıtabiliyor mu?" sorusuna evet cevabını vermiştir (Grafik-4). Hayır, cevabını veren kent konseyleri bütçe ve personelin belediye başkanı tarafından sağlandığı için alınacak radikal kararların sıkıntı yaratabileceğini ifade etmişlerdir. Kent konseyleri azınlıkta kalan görüşleri aykırı olarak nitelendirmektedir. Ayrıca, kent konseylerinin karar verme süreçlerinde daha etkin olabilmesi için yasal düzenlemelerde değişiklikler yapılması gerektiği önerilmiştir.

Grafik-4. Karar Verme Sürecine Tüm Aktörlerin Dahil Olması

"Kent Konseyleri partiler üstü çalışma ilke ve pratiğine sahip mi?" sorusuna görüşmeye katılanların yaklaşık %78'i evet cevabını vermiştir (Grafik-5). Ardahan Kent Konseyi tarafından belediye başkanı ve kent konseyi başkanının farklı siyasi görüşe sahip olmalarına rağmen ortak bir paydada buluşabildikleri ifade edilmiştir. Bursa Kent Konseyi ise, kent konseylerini şehrin yerel parlamentosu veya çatısı olarak gördüklerini belirtmiştir.

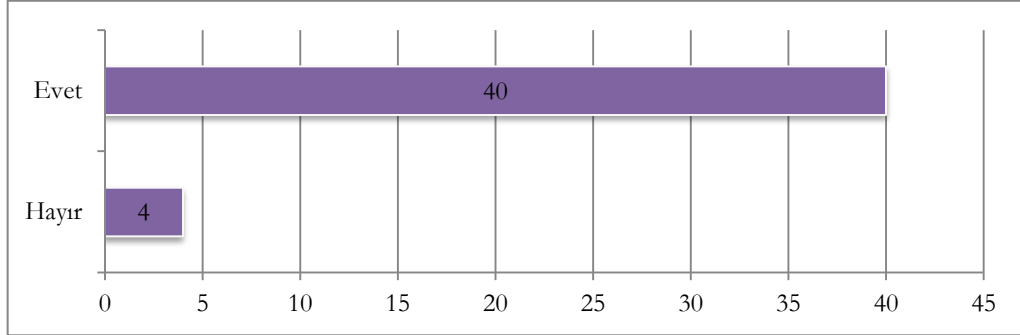
Grafik-5. Partiler Üstü Çalışma İlke ve Pratiğine Sahip Olma

Kent konseyleri çoğunlukla kendilerinin bağımsız çalıştıklarını ve karar aldıklarını ifade etmişlerdir. Bu soruya hayır cevabını veren kent konseylerinde görüşülen kişilerin düşünceleri şu şekilde özetlenebilir:

- Kent konseylerinin bilinirliğinin az olması,

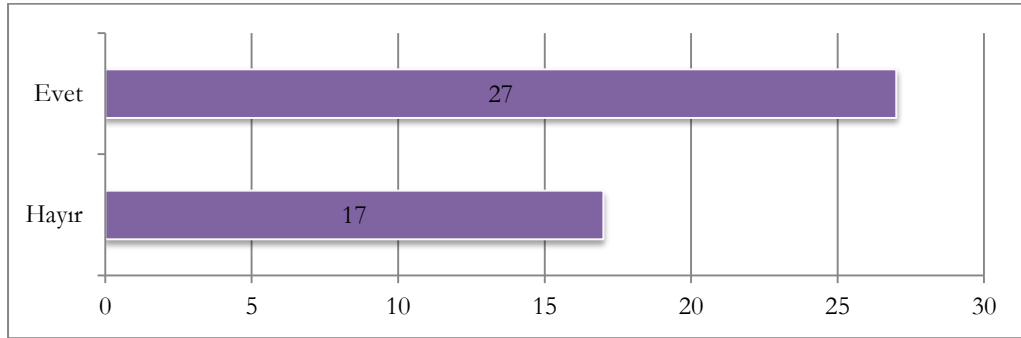
- İlkel olarak kabul görmesi fakat pratikte uygulanamaması,
- Kent konseyi bütçelerinin belediye başkanlarının elinde olması,
- Tecrübesiz olunması,
- Kent konseylerinin politik mücadele platformu olarak algılanması.

Görüşmeye katılanlara “Kent konseyleri; işleyişinde ve faaliyetlerinde kendi üyelerine ve yerleşim halkına hesap vermekte midir? Hangi araçları kullanmaktadır ve yöntemleri nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Katılımcıların %90’ı hesap verdiklerini ifade etmiştir. Hayır, cevabı veren kent konseyleri halkın bilinçsiz olduğu için hesap sormadığını, bu yüzden de hesap vermediklerini ifade etmiştir.

Grafik-6. İşleyiş ve Faaliyetlerde Vatandaşlara Karşı Hesap Verme

Kent konseyleri; kendilerine ait bütçeleri olmamalarına rağmen hesap verdiklerinin ve mevzuatta düzenleme yapılması gerektiğinin altını çizmişlerdir. Ayrıca, yerel ve ulusal basın kitle iletişim araçları ve web siteleri ile vatandaşları bilgilendirdiklerini ifade etmişlerdir. Aşağıdaki grafikte de görüldüğü gibi kent konseylerinin web sayfasının olup olmadığı yer almaktadır (Grafik-7). Bazı kent konseyleri belediyelerin web sitesinde ayrılmış bir bölümde veya sosyal hesabı ile hizmet vermektedir.

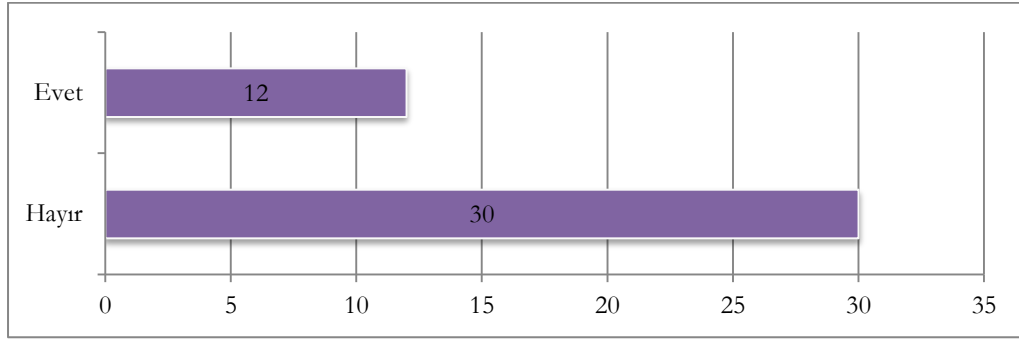
Grafik-7. Web Sayfasının Mevcudiyeti

Katılım, “toplumsal eşitliğe hizmet edecek politika ve uygulamaların hayata geçirilmesini sağlayan ve demokratik yönetimler için ortak bir amaç haline gelen siyasal ve yönetsel boyutu olan bir kavramdır” (Görün, 2006: 164-165). Gerçek anlamda bir katılmadan söz edebilmek için katılma olanaklarının olması, halkın bu olanakları kullanması ve katılmanın karar alma süreçlerini etkilemesi gerekmektedir (Çitci, 1996: 10). Yerel yönetimlerde organların bağımsız oluşması, karar alabilme ve uygulayabilme yetkisinin olması, yerel düzeyde alınan kararlara halk katılımının sağlanması ve mali bağımsızlıklarının olması yerel demokrasinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Yerel yönetimlerde vatandaşların karar alma süreçlerine katkısı ne kadar fazla ise yerel demokrasinin o derecede geliştiği düşünülmektedir (Pustu, 2016: 104).

Günümüzde katılım olanaklarının arttığını ve farklı katılım yöntemlerinin bulunduğunu görmekteyiz. Önemli yerel katılım yöntemlerinden biri olarak kent konseyleri karşımıza çıkmaktadır. Böylece vatandaşların katılımı sadece seçimlerle sınırlı olmamaktadır. Bundan dolayı da kent konseyleri katılımı arttıran bir model olarak sunulmaktadır. Ancak kent konseylerine katılımın az olması kentteki

küçük bir azınlığın katılımıyla kararların alınmasına neden olabileceği için yerel demokrasiyi zayıflatabilir. Buradan hareketle kent konseylerinin, vatandaşların yönetime katılmalarının önünü açıcı kurumlar olduğu ortaya çıkmakta ve bu mekanizmalara katılan kişilerin sayısı önemli hale gelmektedir.

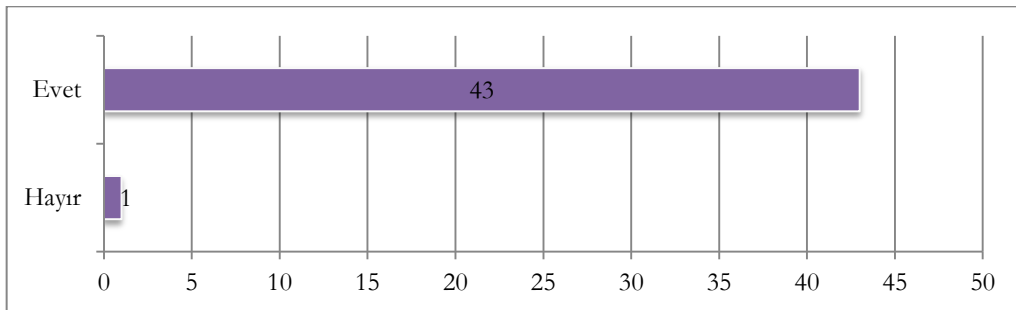
Yeni ve önemli bir katılım yöntemi olarak görülen kent konseylerinin etkin olabilmesi için yeterli ve kapsayıcı bir katılımın olması oldukça önemlidir. Bunun için de vatandaşların kent konseyleri hakkında yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir. Bu düşünceden hareketle “*vatandaşlar kent konseyleri hakkında yeterli bilgiye sahip mi?*” sorusu sorulmuştur. Görüşmeye katılanların yaklaşık %70’i vatandaşların yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşünmektedir.

Grafik-8. Kent Konseylerinin Bilinirliği

Adıyaman Kent Konseyi evet cevabını vermiştir fakat bu durumun ilçe bazında değiştiğini ifade etmiştir. Afyonkarahisar Kent Konseyi de aynı görüşü paylaşmaktadır. Akdeniz Kent Konseyi bu konuyla ilgili bilgilendirme projesi başlattığını ancak beklenen geri dönüşü alamadığını belirtmiştir. Alanya Kent Konseyi ise birçok ilçede vatandaşların çok bilinçli olmadığını ancak kendi ilçelerinde vatandaşların yeterli bilince sahip olduklarını ifade etmiştir. İnegöl Kent Konseyi kent adına önemli çalışmalara vatandaş dâhil edildiği takdirde vatandaşların durumu daha çabuk benimsediklerini ve bilgilendiklerini ifade etmiştir. Efeler Kent Konseyi ve Gölçük Kent Konseyi bu soruya cevap vermemiştir. Kent Konseyleri tarafından kent konseyi anlatılırken akademik bir dil yerine herkesin anlayabileceği şekilde yalın bir dil kullanıldığında halkın daha iyi bilinçlenebileceğinin altı çizilmiştir.

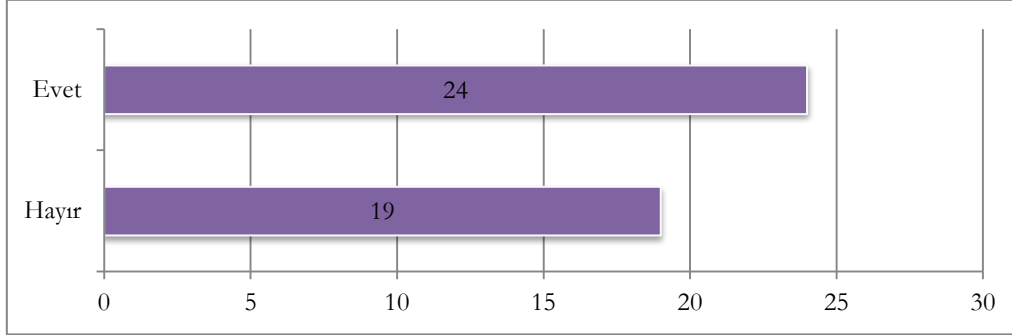
Kent konseylerinin vatandaşları doğru bilgilendirebilmesi için kent konseyinde görev alan kişilerin kent konseylerinin kuruluş felsefesi ve ilgili yasal düzenlemeler hakkında yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir. Bu nedenle görüşülen kişilere “*Kent konseyi yönetmeliğini okudunuz mu?*” sorusu sorulmuştur. Sadece bir kent konseyinde görüşülen kişi okumadığını belirtmiştir. Sekreter olarak görev yapan kişi yönetmeliği okumamış olduğunu ve kısa bir süre önce göreve başladığını belirtmiştir. Görüşülen kişilerin büyük çoğunluğunun kent konseyleri ile ilgili yeterli bilgiye sahip olduğu, Türkiye’deki kent konseylerinin çalışmalarını takip ettiği ve iyi uygulama örneklerini uygulamaya çalıştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Grafik-9. Kent Konseyi Yönetmeliği Hakkında Bilgi Sahibi Olunması

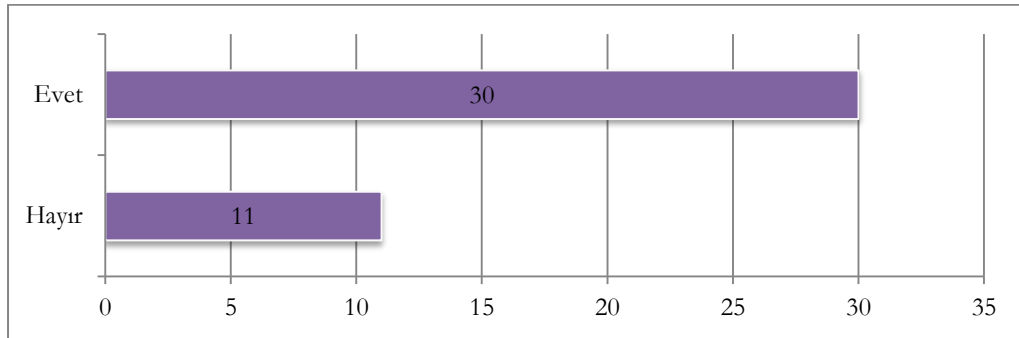
Görüşmeye katılanların yaklaşık %60’ı “*Kent konseyine katılımın etkin olduğunu düşünüyor musunuz?*” sorusuna evet cevabı vermiştir (Grafik-10). Adıyaman Kent Konseyi sunulan imkânlar dâhilinde katılımın etkin olduğunu ifade etmiştir. Akdeniz Kent Konseyi ise, etkin olmadığını belirtmiştir. Bunun nedeni

olarak meslek odalarının ve STK'ların katılmaması gösterilmiştir. Canik Kent Konseyi de sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyin düşük olması ve kentin imkânlarının olmaması nedenleriyle etkin olmadığını belirtmiştir. Konak Kent Konseyi bu konuda bürokrasinin ağırlığının ve hantallığının etkili olduğunu, katılımcı demokrasinin artırılmasıyla etkin katılımın sağlanabileceğini ifade etmiştir. Mardin Kent Konseyi ise bu soruya cevap vermemiştir.

Grafik-10. Kent Konseylerine Katılımın Etkinliği

Görüşmeye katılanların yaklaşık %75'i "Kent konseylerine yeterli katılım sağlanabiliyor mu?" sorusuna evet cevabını vermiştir (Grafik-11). Görüşülen kişiler tarafından kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri ve STK'ların temsilcilerinin kent konseylerine etkin katılımının önemli olduğu belirtilmiştir. Katılımcıların her meslek ve yaş grubundan olması da diğer önemli görülen bir husustur. Kent konseylerinde alınan kararların tavsiye kararı şeklinde olması ve bağlayıcılığının olmaması katılımı zayıflatan en önemli etken olarak görülmektedir.

Grafik-11. Kent Konseylerine Katılımın Yeterliliği

Toplantıya katılanlar ile ilgili genel izlenimler sorulduğunda ise görüşülen kişilerin düşüncelerinden bazıları şu şekilde özetlenebilir:

- Adıyaman Kent Konseyi; katılan birçok kişinin memleket meselelerine kafa yoran ve sorunların çözümüne ilişkin tahlil yapan insanlardan oluştuğunu ancak çalışmaların gönüllülük esaslı olması nedeniyle her toplantıya yeterli katılımın sağlanamadığını ifade etmiştir.
- Akdeniz Kent Konseyi; yeterli katılımın sağlanmadığını ve gençlerin daha etkin bir şekilde katılımı gerektiğini ifade etmiştir.
- Burdur Kent Konseyi; kent konseylerinin gönüllülük esaslı çalıştığı ve maddi getiri sağlamadığı için katılımın etkin olmadığını ifade etmiştir.
- Çanakkale Kent Konseyi; katılım için etkin bir şekilde duyuru yapılması gerektiğini ifade etmiştir.
- Devrek Kent Konseyi; halkın bilinçli olmadığını ve öğrenmek içinde bir çabalarının olmadığını zaten yeni kurulan bir kent konseyi olduklarını belirtmiştir.

- Eskişehir Kent Konseyi; katılımların daha da fazla olabileceğini ifade etmiştir. Katılanlara yönelik izlenimlerini ise; genelde başarılı, girişken ve var olanla yetinmeyen kişiler şeklinde belirtmiştir.

- Gaziantep Kent Konseyi; katılımın genellikle emekli ve boş vakti olan insanlar tarafından olduğunu ifade etmiştir.

- Nazilli Kent Konseyi; katılanların kentin sorunlarını önemseyen, kent için düşünen ve üreten duyarlı kişiler olduğunu ifade etmiştir.

- Pendik Kent Konseyi; bu durumun değişken olduğunu ifade etmiştir.

Katılımın genellikle emekli ve boş vakti olan insanlar tarafından gerçekleştiği diğer bazı kent konseyleri tarafından da dile getirilmiştir. Ancak bu durum eleştirel bir söylem ile ifade edilmemiştir. Sadece katılımın çeşitliliği açısından olumsuz olarak görülmektedir.

Sorulara verilen cevaplar neticesinde, vatandaşların yeterli bilgiye sahip olmadığı düşünülse de katılımın etkin ve yeterli olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle vatandaşların kent konseyleri ile ilgili daha fazla bilgilendirilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Böylece kent konseylerine katılım artabilir ve daha kapsayıcı faaliyetler yürütülebilir.

Türkiye’de kent konseyleri ve yerel demokrasi ilişkisi üzerine yapılan birçok akademik çalışma bulunmaktadır. Çukurçayır, Eroğlu ve Sağır tarafından yapılan çalışmada (2012) kent konseyi mekanizmasının Türkiye’de uygulanabilirliği ve demokratik bir mekanizma olup olmadığının araştırılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda kent konseylerinin gerekli olduğu, kent konseyi uygulamalarına devam edilmesi gerektiği, kent konseylerinin yasal statüsünün yetersiz olduğu, belirli bir bütçe verilmesi gerektiği, kentin tamamının temsil edilmesi gerektiği, kent konseyleri ile ilgili bilgi yetersizliği olduğu, merkezi, yerel ve akademik kurum ve kuruluşlardan yeterli destek alınmadığı ve kurumsallaşmanın uzun sürdüğü gibi önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Aygen (2014), “Kent Konseylerinin Kent Yönetimine Katkıları Üzerine Bir İnceleme: Elazığ Örneği” isimli çalışmasında; Kent Konseyi Yönetmeliği’nin değişmesi gerektiğinin üzerinde durmuş, böylece kent konseylerinin işlevlerini daha iyi yerine getirebileceği sonucuna ulaşmıştır.

Önder ve Güler (2016) tarafından yapılan “Türkiye’de Yerel Demokrasi Açısından Kent Konseyleri Üzerine Bir Araştırma: Kütahya Kent Konseyi Örneği” isimli çalışmada kent konseylerinin yerel demokrasi açısından etkinliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Kütahya özelinde, belediye meclis üyeleri ve kent konseyi temsilcileri ile görüşülerek; kent konseylerinin kuruluş amacına hizmet etmediği, kent konseylerinin çok aktörlü yapısının problem olarak görüldüğü, yerel halkın yer almadığı ve ötekileştirici politikalar yürütüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla da kent konseylerinin yerel demokrasi bağlamında bekleneni vermekten uzak olduğunun altı çizilmiştir.

Demirci (2010) tarafından yapılan çalışmada kent konseyleri katılımcı demokrasi açısından değerlendirilmiştir. Kuramsal çerçeve oluşturulduktan sonra katılımcı demokrasi ile ilgili ortaya çıkan sorunlar, Türkiye’deki kent konseyi mekanizması bağlamında tartışılmış ve kent konseylerinin demokratik açıdan birçok sorun oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şahin (2015) ise, kent konseylerinin katılımcılık kapasitesinin değerlendirilmesinde kullanılabilecek bir indeks geliştirerek, kent konseylerinin var olan siyasal süreçlerin bir uzantısı görünümünde olduğunu ve belediye meclisleri gibi çalıştığını belirtmiştir.

Sarıbay (2015: 12), kent konseylerini yerel düzeyde ortak aklı oluşturan demokrasinin atardamarları olarak nitelendirmiş ve bu atardamarı pompalayan kanın ise politik varoluşun sürekli bir biçimi olan çokluk olduğunu belirtmiştir. Bursa Kent Konseyi Başkanı M. Semih PALA (2015: VI) tarafından da kent konseyleri, demokrasinin atardamarı olarak nitelendirilmiştir.

Doğan ve Kalkışım (2015) tarafından yapılan “Türkiye’de Yerel Siyasete Katılım Açısından Kent Konseyleri: Gümüşhane Kent Konseyi Örneği” isimli çalışmada, kent konseylerinin demokratik yerel yönetimlerin işletilmesinde ne gibi katkılar sunduğunu ve dolayısıyla vatandaşların yerel siyasete ve yerel yönetimlere katılım düzeylerini analiz etmek amaçlanmıştır. Çalışmanın temel araştırma sorusu

çerçevesinde ise; Gümüşhane Kent Konseyinin demokratik bir yerel yönetimin gelişimine büyük katkılar sağladığı ve dolaylı yollardan da yerel siyasete katılımı güçlendirdiği ortaya çıkmaktadır.

Yapılan çalışmalarda teoride vurgulananın aksine yerel demokrasi açısından kent konseylerinin beklenebilir ver(e)mediği ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle kent konseylerinin yapısı ve işleyişi ile ilgili gereken değişikliklerin yapılması oldukça önemlidir.

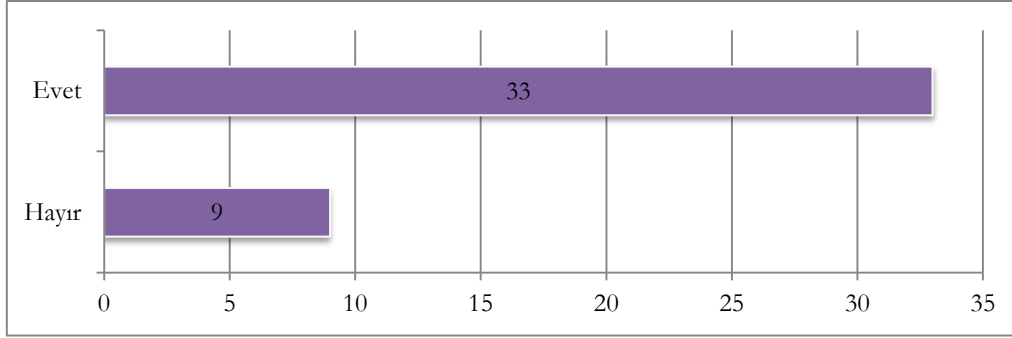
2.2.3. Kent Konseyleri ve Belediye İlişkileri Açısından Değerlendirme

Kent konseylerinin etkin olabilmesinde belediye ile ilişkileri önemli olmaktadır. Kent konseyleri bir çalışma ya da proje yapmak istediğinde genel kurulda karar alınmakta ve ilk belediye toplantısında görüşülmek üzere belediye meclisine gönderilmektedir. Projenin uygulanıp uygulanmayacağına belediye meclisi karar vermektedir. Kent konseylerinin kuruluş felsefesi düşünüldüğünde belediye ile kent konseyleri işbirliği içinde mi hareket etmeli? Bu işbirliği içerisinde farklı fikirler ortaya çıktığında kime ve neye göre karar alınmalı? gibi sorular ortaya çıkmaktadır.

Kent Konseyleri Yönetmeliği'nin 14. maddesinde "kent konseyi genel sekreteri, belediye başkanı tarafından önerilen üç aday arasından yürütme kurulu tarafından seçilir." hükmünün yer alması her ne kadar "genel sekreter kent konseyi başkanına ve yürütme kuruluna karşı sorumludur" hükmü yer alsa da belediye ve kent konseyleri arasında bağımlı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Genel sekreter, meclisler ve çalışma grupları arasındaki uyumu ve koordinasyonu sağlama gibi önemli bir görevi yerine getirmektedir. Aynı şekilde sekretarya hizmetleri ile ilgili olarak "kent konseyinin sekreterya hizmetleri, ilgili belediye tarafından önerilecek ve yürütme kurulu tarafından kabul edilecek görevliler tarafından yerine getirilir" hükmü yer almaktadır (KKY, 15. Madde). Bu hususlar dikkate alındığında belediye ile kent konseyleri arasındaki ilişki işbirliğinden ziyade bağımlı olma gibi görünmektedir. Oysaki kent konseylerinin çalışma ilkeleri şunlardır (KKY, 7. Madde):

- YG21 süreci kapsamında, kentine sahip çıkma, aktif katılım ve çözümde ortaklık ilkelerinin bütünlüğünde, kentlerin yaşanabilir bir geleceğe taşınmasına katkıda bulunmak,
- Türkiye Cumhuriyeti Devletinin imzaladığı ve onayladığı Birleşmiş Milletler Zirveleri ile diğer uluslararası sözleşmelerde kent ve kent yaşamına yönelik temel ilkeleri hayata geçirmek,
- Kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini ön planda tutmak,
- Kent konseyi, uluslararası gelişmeleri ve ülke koşullarını gözeterek, tarafsız bir yaklaşımla görüş ve önerilerini oluşturmak,
- Katılımcılığı ve ortak akla dayanan uzlaşmayı esas almak,
- Değişimi ve yenilikleri önceden fark ederek sonuç odaklı çalışma kültürünü benimsemektir.

Kent konseyleri ile belediye arasındaki ilişkileri anlayabilmek için görüşmecilere "Kent Konseylerinin yerel yönetimlerle çalışma sistematigi var mıdır? Varsa nelerdir? Yoksa sebepleri nelerdir?" sorusu sorulmuştur. Katılanların büyük çoğunluğu yerel yönetimlerle düzenli olarak birlikte çalıştıklarını ifade etmiştir. Örneğin, Adalar Kent Konseyi Adalar Belediyesi ve Kaymakamlığı ile senkronize şekilde çalıştığını, Alanya Kent Konseyi ayda bir toplanan belediye meclislerine aylık olarak rapor ve talep gönderme sistematigi oluşturduklarını ve Burdur Kent Konseyi genel kuruldan geçen projelerin yerel yönetim aktörleriyle fikir alışverişi yaparak gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Bozcaada Kent Konseyi ise bu soruya net bir şekilde cevap vermemiş fakat belediyelere maddi olarak bağlı olduklarını ve birlikte projeler yürüttüklerini ifade etmiştir. Kahramanmaraş Kent Konseyi de yerel yönetimlerin yaklaşımının önemli olduğunu ve buna göre bir çalışma sistematigi oluşturulduğunu vurgulamıştır.

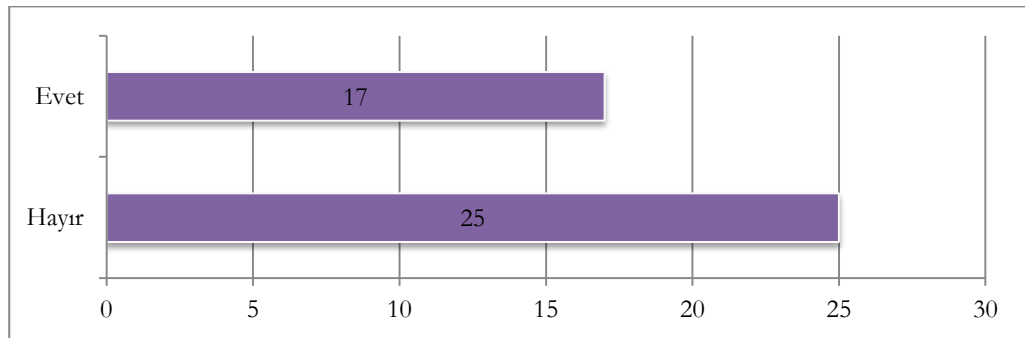

Grafik-12. Kent Konseyleri ve Yerel Yönetimler Arasındaki Çalışma Sistematiği

Soruya verilen cevaplarda üzerinde durulan önemli hususlar şunlardır:

- Her kent konseyinin kendine göre bir işleyiş şekli bulunmaktadır.
- Kent konseyi ile belediye başkanının siyasi görüşünün benzeşmemesi uyum yakalanmasını güçleştirebilmektedir.
- Belediye meclisi varken kent konseylerine ne gerek var görüşü yanlış olarak görülmektedir. Gönüllülük esasına ve toplum çıkarına dayalı bir örgütlenme ile beraber çözümler üretilmesi gerektiği belirtilmiştir.
- Çalışma sistematiğinin tam anlamıyla olmadığını düşünenler, kent konseyi organlarının aktif hale getirilmesi için sekreteryaya hizmetleri ve diğer yardım ve desteklerin belirli ve düzenli bir şekilde akışının sağlanması gerektiğini ifade etmişlerdir. Böylece kent konseylerinin işleyişinin sistematik hale geleceğini belirtmişlerdir.

Kent konseyleri karar alma süreçlerine tavsiye niteliğinde katkı vermektedir. Bu nedenle görüşülen kişilere “Kent konseylerinin yerel yönetimler üzerinde bağlayıcılığı var mıdır? Yeterli midir? Değil ise güçlendirilebilir mi?” sorusu sorulmuştur. Soruya cevap verenlerin çoğunluğu bağlayıcılığının olmadığını belirtmiştir (Grafik-13). Aslında kent konseylerinin mevzuat ve yasaları dayanak alan bir bağlayıcılığı yoktur ancak tavsiye niteliğinde karar alabilmektedir. Bazı kent konseyleri kamuoyu baskısı yaratması nedeniyle bu durumu yaptırım gücü olarak değerlendirmektedir. Yaptırım gücü olabilmesi için de kent konseylerinin üye sayısının yüksek olması gerektiğinin üzerinde durulmuştur. Bazı kent konseyleri ise yaptırım gücünün olabilmesi için bir hukuki yaptırımın olması gerektiği görüşünde iken bazıları doğrudan bir yaptırım gücü olmadığını, dolaylı bir yaptırım gücünün olduğuna dair düşüncelerini belirtmişlerdir. Ayrıca kent konseylerinin aldıkları kararların kabul edilmesinde belediye başkanı ve kent konseyi arasındaki ilişkinin de etkili olduğu belirtilmiştir. Belediyelerin bazen kent konseylerini vatandaşlardan gelebilecek tepkileri azaltmak ve görüşlerinin dinlendiğini göstermek için kullanabildikleri belirtilmiş ve bu durum eleştirilmiştir.

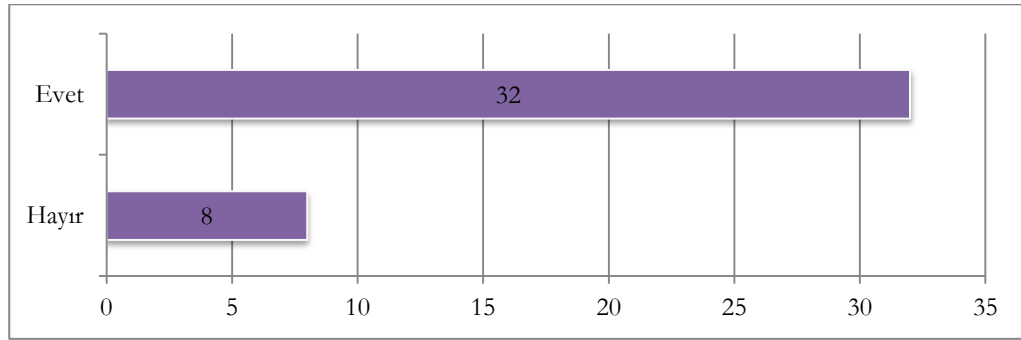
Grafik-13. Kent Konseyi Kararlarının Bağlayıcılığı

İkizer (2015: 338-350), belediye ve kent konseyleri arasında yaşanan bu sorunları aşabilmek amacıyla kent konseyleri ve ilgili belediyeler arasında “İlkeler Sözleşmesi” imzalanabileceği önerisinde bulunmuştur. “Compact: Belediye Başkanları İlkeler Sözleşmesi” olarak adlandırılan sözleşme ile yerel yönetimler ve

kent konseyleri arasındaki ilişkilerin oluşturulmasına ve kent konseylerinin belediyelerden bağımsız bir şekilde faaliyetlerini yürütebilmelerine fayda sağlayacağı düşünülmüştür. Sözleşme, hukuken bağlayıcı bir metin olmamasına rağmen taraflar arasında meşru bir beklentinin temelini oluşturması açısından önemli görülmektedir. Şahin (2015: 108) ise, bu sorunları aşabilmek için; kent konseylerinin kuruluşunun yerel seçimlere göre yapılmaması, görev süresi, mevcut siyasal ilişkiler, mevcut görev konularında ve belediye yönetimleriyle doğrudan ilişkili kişilerin kent konseyi üyeliklerine ve görevlerine kısıtlar getirilmesi gerektiğinin üzerinde durmuştur. Batal, Dur ve Topçu (2015: 45) da; kent konseylerinin tamamen sivilleşmesi gerektiğini belirterek belediye başkanlarının genel sekreteri önermesinin süreci siyasallaştırdığının altını çizmişlerdir.

2.2.4. Kent Konseylerinin Bütçeleri Açısından Değerlendirme

Kent konseylerinin en önemli sorunlarından biri bağımsız bütçe sorunudur. Bu nedenle kent konseyleri kurumsallaşamakta, teknik, fiziki ve idari kapasitesi zayıf kalabilmekte, tarafsız davranmamakta, belediyenin gölgesinde kalabilmekte, belirli bir ideolojinin ve partinin temsil birimi haline gelebilmekte ve kar ve baskı grupları tarafından kullanılabilir (Ulusoy ve Tekdere, 2015: 71). Belediye Kanununda yer alan “Belediyeler kent konseylerine, bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle aynı ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar” (16. Madde) hükmü kent konseylerini belediyeye bağlı bir kurum haline getirmektedir (Alodalı, Yolcu ve Sezgin, 2015: 283). Bu da, belediye ile kent konseyleri arasındaki ilişkinin iyi olmasını gerekli kılmaktadır. Aksi takdirde konseylerin belediyelerden talep ettiklerini alabilmeleri güçleşebilecek ve bu durumdan kent, kentli ve kent konseyleri olumsuz etkilenecektir (Deniz, 2013: 398).

Grafik-14. Kent Konseylerinin Bağımsız Bütçeye Sahip Olması

Buradan hareketle görüşülen kişilere “Kent Konseylerinin kendilerine ait bütçeleri olmalı mıdır?” sorusu sorulmuş ve %80 evet cevabını vermiştir. Bu soruya evet cevabını veren kişilerden bütçenin nasıl sağlanabileceğine ilişkin görüşleri de istenmiştir. Öneriler şu şekilde sıralanabilir:

- Belediye katkısı, sivil toplum örgütlerinden aidat ve ayrıca bağışlar şeklinde sağlanabilir.
- Projelerin hayata geçmesi için ayrı bir bütçe ayrılabilir.
- Merkezi yönetim tarafından kent konseylerinin bağımsız bütçeye sahip olabilmesi için nüfus, çalışma alanı, ekonomik ve sosyal koşullar temel alınarak düzenleme yapılabilir.
- Denetim altında bir pilot uygulama ile bütçe verilebilir.
- İçişleri Bakanlığı tarafından bağımsız bir bütçe oluşturabilir.
- İldeki kamu kuruluşlarından toplanan paralar ile ortak bir havuz sistemi yapılabilir.
- Kent konseylerinin bütçelerine ilişkin kanunda bir düzenleme yapılması gerekmektedir.

Evet cevabını veren kent konseyleri çoğunlukla bütçenin denetimli ve kontrollü olması şartıyla verilmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Hayır cevabını veren kent konseylerinin belediyelerden talep ettikleri yardımlara çoğunlukla olumlu cevap aldıkları anlaşılmaktadır. Bu nedenle kent konseylerinin kendilerine ait

bütçeleri olmasını gerekli görmemektedirler. Bir kent konseyi kendilerine ait bütçelerinin olmasının siyasi amaçlar için kullanılabileceğini belirtirken, diğer bir kent konseyi ise bağlayıcılığını köreltebileceğini ifade etmiştir.

Kent konseylerinin bağımsız bir bütçeye sahip olabilmesi için Ulusoy ve Tekdere (2015: 71-73) tarafından ise şu öneriler geliştirilmiştir:

- Kent konseylerine belediye bütçesinden sabit bir oran ile pay aktarılabilir (Örneğin, %1 veya %2 gibi).
- Kent konseylerine toplam vergi gelirlerinden veya belediye sınırları içerisinde toplanan vergi gelirlerinden bir pay aktarımı yapılabilir.
- Genel ve yerel seviyede uygulanan harçlarda, hizmet faturalarında ve aboneliklerde (elektrik faturalarında yer alan “TRT payı” gibi) “kent konseyi payı” düzenlemesi yapılabilir.
- Kent konseyleri proje yaparak gelir kaynağı elde edebilir.
- Kent konseylerinin hibe ve fon programlarından yararlanmaları sağlanabilir.
- Kalkınmışlık endeksine göre İçişleri Bakanlığı ya da Kalkınma Bakanlığı’na desteklenebilir.
- Gelir getirici iştiraklerde bulunabilir.
- Ayrı bir kanun ve bütçeye tabi olabilir (Kalkınma Ajansları gibi).

Çolakoğlu (2012) ise, katılımcı bütçe sistemi oluşturularak yerelde demokratik bir yönetim modelinin uygulanması gerektiği üzerinde durmuştur. Kent konseylerinin bütçelerini vatandaş ile yapması hem kent konseylerini belediyelerin uzantısı birimler olmaktan çıkaracak hem de vatandaşların beklenti ve talepleri dikkate alınmış olacaktır.

Kent konseylerinin bütçe sorunlarının çözülebilmesi için en çok üzerinde durulan öneri, belediye bütçesinden kent konseylerine “kent konseyi payı” verilmesidir. Böylece, hem kent konseyleri bağımsız bir bütçeye kavuşabilir hem de kent konseylerinin bütçeleri üzerindeki belediye başkanı ve meclis üyelerinin inisiyatifleri ortadan kalkabilir. Ayrıca, kent konseyleri bütçeleri belediye bütçesi arttıkça artar ve yıllar itibariyle ortaya çıkabilecek dalgalanmalar ortadan kalkar (Ulusoy ve Tekdere, 2015: 71-73).

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

İdeal bir model ya da mekanizma olarak ifade edilen kent konseyleri bu çalışmada; yerel demokrasi ve katılım, kent konseyleri ile belediye ilişkileri ve kent konseyleri ve bütçe sorunu açısından ele alınmıştır. Çalışma kapsamında yapılan araştırmaya katılan kent konseyleri genel olarak incelendiğinde; meclis ve çalışma grubu sayılarının farklılık gösterdiği, ortak veya özel amaçlar belirledikleri, çoğunlukla kadın, çocuk, yaşlı veya emekliler ve engelli veya engelsiz meclisleri oluşturdukları görülmektedir. Araştırmaya katılanların %70’i meclis ve çalışma grupları sayısını yeterli görmektedir. Kentin ihtiyaçlarına ve taleplerine göre de birçok alanda faaliyet gösteren farklı meclis ve çalışma grupları oluşturmuşlardır. Her kent konseyinin aynı meclis ve çalışma grubu kurmaması, meclislerin ve çalışma gruplarının bir amaca yönelik kurulduklarını ve öğrenerek geliştiklerini göstermektedir. Görüşülen kişiler genel olarak değerlendirildiğinde ise; büyük çoğunluğunun kent konseyleri ile ilgili yeterli bilgiye sahip olduğu, Türkiye’deki kent konseylerinin çalışmalarını takip ettikleri ve iyi uygulama örneklerini uygulamaya çalıştıkları söylenebilir. Kent konseyleri öğrenerek gelişen mekanizmalar olduğu için bu durum kent konseylerinin iyileştirilmesi ve kapsayıcı faaliyetler yürütmesi açısından oldukça önemlidir.

Yapılan araştırma kapsamında görüşülen kişiler; kuruluş amacına uygun hizmet sunumu (%90), meclis ve çalışma gruplarının yeterlilik düzeyi (%70), kent konseylerinin kapsayıcılığı (%85), karar verme sürecine tüm aktörlerin dâhil olması (%70), partiler üstü çalışma ilke ve pratiğine sahip olma (%78), işleyiş ve faaliyetlerde vatandaşlara karşı hesap verme (%90), web sayfasının mevcudiyeti (%60), kent

konseylerinin bilinirliği (%70), kent konseyi yönetmeliği hakkında bilgi sahibi olunması (%98), kent konseylerine katılımın etkinliği (%60), kent konseylerine katılımın yeterliliği (%75), kent konseyleri ve yerel yönetimler arasındaki çalışma sistematığı (%78), kent konseylerinin bağlayıcılığı (%40) ve kent konseylerinin bağımsız bütçeye sahip olması (%80) ile ilgili sorulara cevap vermiştir. Buradan hareketle kent konseylerinde alınan kararların bağlayıcılığının olmaması, kendilerine ait bütçelerinin olmaması, kendi personelini istihdam edememesi, kent konseylerinin bilinirliğinin az olması, iletişim teknolojilerinin yeterli kullanılmaması, kent konseylerine katılımın etkin olmaması, kendilerine ait mekânlarının bulunmaması ve birçok hususun belediye başkanlarının inisiyatifine bırakılmış olması kent konseylerinin işlevselliği açısından önemli sorunlar ortaya çıkardığı söylenebilir.

Kent konseyleri yerelde demokrasi kültürünün oluşmasında önemli bir araç olarak görülmektedir. Yerel düzeyde demokrasi kültürü oluşması, ulusal düzeyde oluşturulmasında önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Görüşülen yöneticiler de “kent konseylerinin yerel demokrasinin olmazsa olmazı” olduğu ve “kent konseyi ne kadar etkin ise, yerel demokrasi de o yönde olumlu gelişecektir” görüşlerini paylaşmaktadır. Bunun gerçek anlamda olabilmesi için hem belediye yönetimine hem de vatandaşlara önemli sorumluluklar düşmektedir. Belediye başkanının yasal olarak kent konseyleri üzerinde bazı yetkileri olsa da (bütçe, genel sekreter vb.) kent konseylerini sınırlandırıcı davranışlarda bulunmaması gerekmektedir. Aksine, vatandaşa daha yakın olma ve hayat kalitesini artırma için önemli bir araç olarak görmeleri daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Böylelikle vatandaş-belediye ilişkileri güçlenebilir.

Araştırma kapsamında, kent konseylerinde alınan kararların tavsiye kararı şeklinde olması ve bağlayıcılığının olmaması katılımı zayıflatan en önemli etken olduğu ortaya çıkmıştır. Kent konseylerinin etkin olabilmesi için yeterli katılımın, yeterli katılımın olabilmesi için de vatandaşların kent konseyleri hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Bunun için de yerel ve ulusal basın kitle iletişim araçları, web siteleri ve sosyal medya hesapları önemli araçlardır. Çalışma kapsamında bu araçların birçok kent konseyi tarafından aktif kullanılmadığı ve görüşmeye katılanların yaklaşık %70’inin vatandaşların yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşündüğü ortaya çıkmaktadır. Kent konseylerinin tanınırlığını artırması, faaliyetlerini duyurması ve en önemlisi de katılımın artabilmesi için bu konuya önem vermeleri gerekmektedir.

Kent konseyleri ile belediye ilişkileri açısından ortaya çıkan önemli bir husus, belediyelerin bazen kent konseylerini vatandaşlardan gelebilecek tepkileri azaltmak ve görüşlerinin dinlendiğini göstermek için kullanabilmesidir. Ayrıca kent konseylerini bazı belediye başkanları bir tehdit unsuru olarak, bazı vatandaşlar ise muhalefet etme yeri olarak görebilmektedirler. Ancak bunlar kent konseylerinin kuruluş felsefesine aykırı durumlardır. Bunlara ek olarak belediye ile kent konseylerinin işbirliği içinde hareket edip etmemesi, kent konseylerinin bağımsız çalışabilmesi açısından üzerinde durulması gereken önemli bir konudur.

Kent konseyleri ve bütçe açısından bir değerlendirme yapıldığında, görüşülen kişilerin %80’i kendilerine ait bütçelerinin olması gerektiğini düşünmektedir. Hayır, cevabını veren kent konseylerinin ise belediye ile ilişkilerinin iyi olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum belediye ile ilişkilerin kent konseylerinin işleyişini etkilediğini ve etkin çalışabilmesi için mali bir kaynağa sahip olması gerektiğini göstermektedir. Kent konseylerinin belediyelerin uzantısı birimler olmaması için bu husus üzerinde önemle durulmalıdır.

Kent konseylerinin ilkeleri ve amaçları incelendiğinde yerel yönetişimin sağlanmasında önemli bir model olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak uygulamada amaçlanan ya da düşünülen her şeyin istenildiği gibi ol(a)madığı da aşîkârdır. Uygulamada yaşanan sorunların tespit edilmesinde ve çözülmesinde yerel düzeyde belediye başkanları ve kent konseylerine üye olan kişilerin tutumu ve kent konseylerinin kuruluş felsefesinin benimsenmesi, ulusal düzeyde ise kent konseylerinin öneminin bir ülke politikası olarak algılanması ve kent konseyleri ve belediyeler arasındaki bütçe, tüzel kişilik ve yaptırım gibi sorunlu alanların aşılabilmesi için mevzuattaki bulanıklığın giderilmesi ve aralarındaki ilişkinin açık bir şekilde belirtilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- ALODALI, F. B., YOLCU T. ve SEZGİN, A. (2015). “Demokratik Katılımın Bir Aktörü Olarak Kent Konseylerinin Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi: Dört Farklı Parti, Dört Farklı Kent”, II. Uluslararası Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Editörler: Enes Battal Keskin ve Elif Karakurt Tosun, Bursa, 275-290.
- ARAR, A. A. (2002). “Yerel Gündem 21”, Dışişleri Bakanlığı Yayınları, Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi, SAYI VI, Erişim Linki: <http://www.mfa.gov.tr/yerel-gundem-21.tr.mfa> [Erişim Tarihi: 14.12.2017].
- AYGEN, M. (2014). “Kent Konseylerinin Kent Yönetimine Katkıları Üzerine Bir İnceleme: Elazığ Örneği”, International Journal of Social Science, Number: 29, 217-236.
- BATAL, S., DUR, İ. İ. ve TOPÇU, V. (2015). “Yeni Büyükşehir Belediye Kanunu Bağlamında Kent Konseylerinin İşlevselliği ve Ölçek Sorunu”, II. Uluslararası Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Editörler: Enes Battal Keskin ve Elif Karakurt Tosun, Bursa, 34-46.
- ÇİTÇİ, O. (1996). “Temsil, Katılma ve Yerel Demokrasi”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, TODAİE, Cilt 5 Sayı 6, Kasım, 5-14.
- ÇUKURÇAYIR, M. A., EROĞLU, H. T. ve SAĞIR, H. (2012). “Yerel Yönetişim, Katılım ve Kent Konseyleri”, Yerel Politikalar Akademik Araştırma ve Düşünce Dergisi, Editör: M. Akif ÇUKURÇAYIR, Yıl 1, Sayı 1, Ocak-Nisan, 97-128.
- ÇOLAKOĞLU, Elif (2012). “Kent Konseyleri İçin Katılımcı Bütçe Önerisi”, Yerel Politikalar Akademik Araştırma ve Düşünce Dergisi, Editör: M. Akif ÇUKURÇAYIR, Yıl 1, Sayı 1, Ocak-Nisan, 73-85.
- DEMİRCİ, M. (2010). “Katılımcı Demokrasi Açısından Kent Konseyleri: Eleştirel Bir Değerlendirme”, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt 19, Sayı 1, Ocak, 21-46.
- DENİZ, T., (2013). “Kentleşme, Yerel Gündem 21 ve Kent Konseyleri”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 8 (12), 391-402.
- DOĞAN, K. C. ve KALKIŞIM, H. M. (2015). “Türkiye’de Yerel Siyasete Katılım Açısından Kent Konseyleri: Gümüşhane Kent Konseyi Örneği”, II. Uluslararası Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Editörler: Enes Battal Keskin ve Elif Karakurt Tosun, Bursa, 111-126.
- EMREALP, S. (2005). “Yerel Gündem 21”. İstanbul: IULA-EMME Yayını, Erişim Linki: <https://www.umraniye.bel.tr/images/kentkonseyi/YG21%20El%20Kitabi.pdf> [Erişim Tarihi: 14.12.2017].
- EMREALP, S. (2010). “Kent Konseyleri”, Türkiye Yerel Gündem 21 Programı, UCLG-MEWA Yayını, İstanbul, Erişim Linki: <http://kentkonseyi.umraniye.bel.tr/userfiles/files/kentkonseyi/kent-konseyleri-kilavuzu.pdf> [Erişim Tarihi: 14.12.2017].
- ERDOĞAN TOSUN, G. ve KIZILTAN, G. “Katılımcı Demokrasi Perspektifinden İzmir Kent Konseyi Deneyimi”, Erişim Linki: <http://www.cukurovakentkonseyi.org/izmir.pdf> [Erişim Tarihi: 14.12.2017].
- ERKUL, H. (2015). “Yasal-Yönetimsel Sorumluluk Açısından Kent Konseyleri”, II. Uluslararası Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Editörler: Enes Battal Keskin ve Elif Karakurt Tosun, Bursa, 15-33.
- GÖRMEZ, K. (1997). Yerel Demokrasi ve Türkiye, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Vadi Yayınları.
- GÖRMEZ, K. ve UÇAR ALTINIŞIK, H. (2011). “Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri”, Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Editör: Enes Battal Keskin, Bursa.
- GÖRÜN, M. (2006). “Yerel Demokrasi ve Katılım: İzmir, Konya ve Ağrı İl Genel Meclis Üyeleri Üzerinde Bir Araştırma”, Yönetim Bilimleri Dergisi (4: 2), 159-183.
- İKİZER, İ. (2015). “Kent Konseylerinin Bağımsızlığı ve Belediye Başkanları İlkeler Sözleşmesi”, II. Uluslararası Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Editörler: Enes Battal Keskin ve Elif Karakurt Tosun, Bursa, 338-350.
- Kent Konseyi Yönetmeliği (KKY), Erişim Linki: <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.10687&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch> [Erişim Tarihi: 14.12.2017].
- ÖNDER, Ö. ve GÜLER E. (2016). “Türkiye’de Yerel Demokrasi Açısından Kent Konseyleri Üzerine Bir Araştırma: Kütahya Kent Konseyi Örneği”, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1): 881-902.

- PALA, M. S. (2015). “Demokrasinin Atardamarları Kent Konseyleri”, II. Uluslararası Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Editörler: Enes Battal Keskin ve Elif Karakurt Tosun, Bursa, VI.
- PEKTAŞ, E. K. ve KOÇAK, H. (2007). “Bir Yerel Katılım Aracı Olarak Kent Konseyleri ve Afyonkarahisar Belediyesi Kent Konseyi Örneği”, Küresel Esintiler Yerel Etkiler Sarımsalında Türk Kamu Yönetimi, Editörler: Abdullah Yılmaz ve Yavuz Bozkurt, Gazi Kitabevi, Ankara.
- PUSTU, Y. (2005). “Yerel Yönetimler ve Demokrasi”, Sayıştay Dergisi, Sayı: 57, Nisan-Haziran, 121-134.
- PUSTU, Y. (2016). “Yerel Demokrasinin Kökeni”, Sayıştay Dergisi, Sayı:100 Ocak – Mart, 89-107.
- SARIBAY, A.Y. (2015). “Demokrasinin Felsefesi, Kent, Katılımcı Demokrasi”, II. Uluslararası Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Editörler: Enes Battal Keskin ve Elif Karakurt Tosun, Bursa, 7-12.
- SOYGÜZEL, H. (2015). “Kent Konseyleri Arasında İletişim ve İşbirliği: Türkiye Kent Konseyleri Birliği Örneği”, II. Uluslararası Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Editörler: Enes Battal Keskin ve Elif Karakurt Tosun, Bursa, 76-91.
- ŞAHİN, S. Z. (2015). “Kent Konseylerinin Katılımcılık Kapasitesinin Değerlendirilmesi: Ankara Örneği”, II. Uluslararası Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Editörler: Enes Battal Keskin ve Elif Karakurt Tosun, Bursa, 92-110.
- Türkiye Kent Konseyleri Birliği Resmi Web Sayfası, Erişim Linki: <http://www.kentkonseyleribirligi.org.tr> [Erişim Tarihi: 14.12.2017].
- ULUSOY A. ve TEKDERE, M. (2015). “Kent Konseylerinin Mali Kısıtları”, II. Uluslararası Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiri Kitabı, Editörler: Enes Battal Keskin ve Elif Karakurt Tosun, Bursa, 48-75.
- YAYLI, H. ve PUSTU, Y. (2008). “Yerel Demokrasinin İlkeleri”, Karadeniz Araştırmaları, Sayı: 16, 133-153.
- YILDIRIM U. ve ÖNER, Ş. (2003). “Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımının Türkiye’ye Yansımaları: GAP’ta Sürdürülebilir Kalkınma ve Yerel Gündem 21”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 4, 6-27.
- 5393 Sayılı Belediye Kanunu, Erişim Linki: <http://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf> [Erişim Tarihi: 14.12.2017].